

PÄIVÄKOTI VIOLAN

A
S
U

TUTKIN, LEIKIN JA KASVAN YHDESSÄ AIKUISEN KANSSA.

Lauluhetken riemuja kuva: päiväkoti Viola.

VARHAISKASVATUS SUUNNITELMA 2007

SISÄLLYSLUETTELO	SIVU
1. TERVETULOJA PÄIVÄKOTI VIOLAAN	2
Violan arvot	
Lähde kanssamme VASU- matkalle...	
2. RAKKAUS JA OIKEUDENMUKAISUUS	8
Yhdessä perheiden kanssa kasvatuskumppaneina	
Lapsen hyvä päivä	
Vanhempainryhmä VINHA	
3. LAPSILÄHTÖISYYS JA ILO	17
Käsin tehty kartta	
Tarinoita ja juttuja, kohta ollaan jo tuttuja	
Leikki on lapsen työtä	
Liikkuen ja loikkien	
Taidetta, tunnetta ja tiedettä	
Arkea, iloa, tuokiokuvia ja hetkeen tarttumista	
Sano Muikku	
Eräänä päivänä Viiksimonneissa	
Esiopetuksessa ollaan matkalla kouluun	
Pekan pakkaspäivä Delfiineissä	
4. TURVALLISUUS	34
Yhdessä sovitut pelisäännöt niillä ristiriidat RATKES	
5. KESTÄVÄ KEHITYS	37
Pieniä tekoja maapallomme hyväksi	
6. MATKA JATKUU.....	39
Arviointi ja osaamisen kehittäminen	
LIITTEET	
Esiopetuksen toimintasuunnitelma	
Yhteistoimintasuunnitelma Vallilan koulun kanssa	
Linkit ja kirjavinkit	

1. TERVETULOA VIOLAAN

Violanpuiston laidassa Helsingin Hermannissa v.1997 rakennetun kerrostalon alakerrassa Haukilahdenkuja 3:ssa sijaitsee Violan noin 50 paikkainen päiväkoti. Astuessasi ovesta sisään eteen avautuu lasten innokas hyörinä kahden ryhmän talossa. Kurkistaessasi ryhmien kotialueisiin pääset keskelle kalojen valtakuntaa – ”Muikut, Viiksimonnit siellä ovat leikeissään. Joku lapsista muovailee, toinen piirtää, muutama on kotileikissä ja tietokoneellekin on ehtinyt pari – täynnä iloista touhua koko talo. Jokainen ryhmän jäsen on omanlaisensa ja siksi haluamme huomioida jokaisen lapsen hänelle ominaisella tavalla. Vanhemmat tuntevat lapsensa parhaiten ja kasvatuskumppanuus ajatuksella luomme avoimen ja luottamuksellisen suhteen jokaisen perheen kanssa.

Pitkän käytävän toisesta päästä löydät Violan oman keittiön, jossa valmistuu maukasta ruokaa sekä päiväkodin väelle että palveluasuntoihin. Spontaanisti sekä sovitusti teemme yhteistyötä palveluasuntojen asukkaiden kanssa. Lisäksi saman katon alla sijaitsee Vallila-Vanhakaupungin erityislastentarhanopettajien työtila. Päiväkoti Viola kuuluu Vallila-Vanhakaupunki päivähoitoalueeseen.

Oppimisympäristö Violassa on luotu sellaiseksi, että lapsen oma aktiivinen oleminen mahdollistuu. Tietoisesti olemme opetelleet käyttämään sekä sisätiloja että lähiympäristöä lapsen monipuolisen oppimisen tukena.

Ulkoilua porrastamalla mahdollistamme sisätilojen aktiivisen käytön. Tavarat ovat lasten saatavilla ja niillä on omat yhdessä sovitut paikkansa. Oppimisympäristöä arvioimme ja muokkaamme teeman ja vuodenaikojen mukaan yhdessä lasten kanssa. Lasten mielenkiinnon kohteet määrittelevät toimintamme sisältöjä ja siihen aikuisina tuomme rikastuttavia oppimisen ja kasvun aineksia.

Violalla on oma piha, jossa on tilaa juosta, kiipeillä ja leikkiä. Kiven heiton päässä näkyy urheilukenttä, joka on osa vehreää Violanpuistoa. Talvella kentällä voi luistella. Lisäksi vanha koulun piha eli tempupuisto on aika ajoin käytössämme. Erityisesti isoimpien lasten aamupäiväulkoilut tapahtuvat koko Violanpuistoa hyödyntäen.

Yhteistyö Vallilan koulun kanssa on monipuolista ja kerran viikossa 5-6-vuotiaat käyvät jumppaamassa koulun liikuntasalissa. 3-4-vuotiaat käyvät jumppaamassa päiväkoti

Kotikallion tiloissa. Vallilan terveysasema, asukaspuisto ja Paavalin seurakunta ovat yhteistyökumppaneitamme arjessa.

Helsinki kaupunkina tarjoaa monipuolisia elämyksiä retkeillä ja tehdä tutustumiskäyntejä. Hermannista on hyvät kulkuyhteydet liikkua kävellen, raitiovaunulla, linja-autolla tai metrolla eri kaupunginosiin. Tutuiksi ovat tulleet museot, teatterit, Korkeasaari, Suomenlinna, Hakaniemen tori, Olympiastadionin torni, Katto-Kassisen kirjaan perustuva Kruununhaan kaupunginosa, Vallilan siirtolapuutarha, Talvipuutarha, Annantalo jne. Arabianrannassa meri on kävelymatkan päässä.

Kasvatusyhteisöömme kuuluu 11 työntekijää; kolme lastentarhanopettajaa, viisi lastenhoitajaa, erityisavustaja, päiväkotiapulainen ja keittäjä. Lisäksi alueellinen erityislastentarhanopettaja eli aelto on yksi meistä muutaman kerran viikossa. Myös palveluasuntojen kodinhoitajan saatat nähdä päivittäin ja välillä alan opiskelijoita sekä työllistettyjä vilahtelee joukossamme.

Viola on kasvanut 10 vuodessa pikku hiljaa pienestä päiväkodista keskisuureksi päivähoitoyksiköksi. Aluksi lapsia oli 12 ja nyt heitä on 49. Maksimissaan Violassa on paikkoja 53:lle lapselle. Kotiryhmien nimet ovat Muikut ja Viiksimonnit. Kotiryhmien nimet on äänestetty yhdessä lasten kanssa. Lisäksi toimintakausittain kotiryhmissä on jaettu lapsia pienempiin porukoihin ja niiden nimet saattavat vaihdella vuosittain.

Tänä vuonna lapset on jaettu seuraavalla tavalla kotiryhmiin

- Muikut 1-3 vuotiaat
- Viiksimonnit 2-6 vuotiaat

Ryhmien suunnittelussa huomioidaan lasten ikä, tarpeet ja perheiden toiveet.

Viola on laajentunut ja toimintakulttuuri kehittynyt sekä muuttunutkin. Vuonna 1997 Violasta puhuttiin Viola-yhteisönä, koska saman katon alla oli toimintaa vauvasta vaariin; perhepuisto, kotipalvelu, koulu ja päivähoito. Yhteistyö oli moniammatillista ja kohtaamisissa korostui yhteisöllisyys ja innostus kehittää uudenlaista toimintaa.

Tältä alkutaipaleelta puhutaan vielä ns. Violan hengestä, jota vasu-matkan aikana mietimme sitä se on? Pähkinänkuoressa voimme sen sanoa olevan yhteen hiileen puhaltamista ja ns. ”tittelit hiiteen” ajattelua; jokainen toimii arjessa omien vahvuuksien kautta, niin että osaamiset täydentävät toisinaan. Merkityksellistä on myös vuoropuhelu ja inhimillisyyttä korostavat ajattelutapa, tietenkään unohtamatta ammatillisuutta.

Tilannetaju ja tilanteeseen tarttuminen on kasvanut ja kehittynyt kun joka vuosi jonkinlaisen muutoksen olemme saaneet kokea päiväkodin kasvaessa ja muiden toimijoiden muuttaessa pois. Muutos kestävyys on työyhteisössämme vahva ja sitä tässä kasvatustyössä tarvitaan – koska kasvattamiseen on sisälle kirjoitettu ennalta arvaamattomuus. Kaikki päivät ovat erilaisia, päivähoito työnä on kohtaamista ja täyttä elämää. Erilaisia tunteita ja tunnelmia. Työkaluna on oma persoona ja läsnä olon taito, sekä koulutuksen tuoma perusosaaminen.

Varhaiskasvatus sisältää joka päivä

- hoivaa ja huolenpitoa
- kasvatusta ja kasvamista
- opetusta ja oppimista

Violan arvot

Varhaiskasvatussuunnitelma eli VASU-prosessin aikana huomasimme, että meille on tyypillistä arvoista lähtevä keskustelu, joka ohjaa koko Violan varhaiskasvatuksen suunnittelua ja arviointia. Siksi olemme rakentaneet tämän oman yksikön varhaiskasvatussuunnitelman arvoja korostavaksi kuten sisällysluettelon yläotsakkeista voit sen huomata.

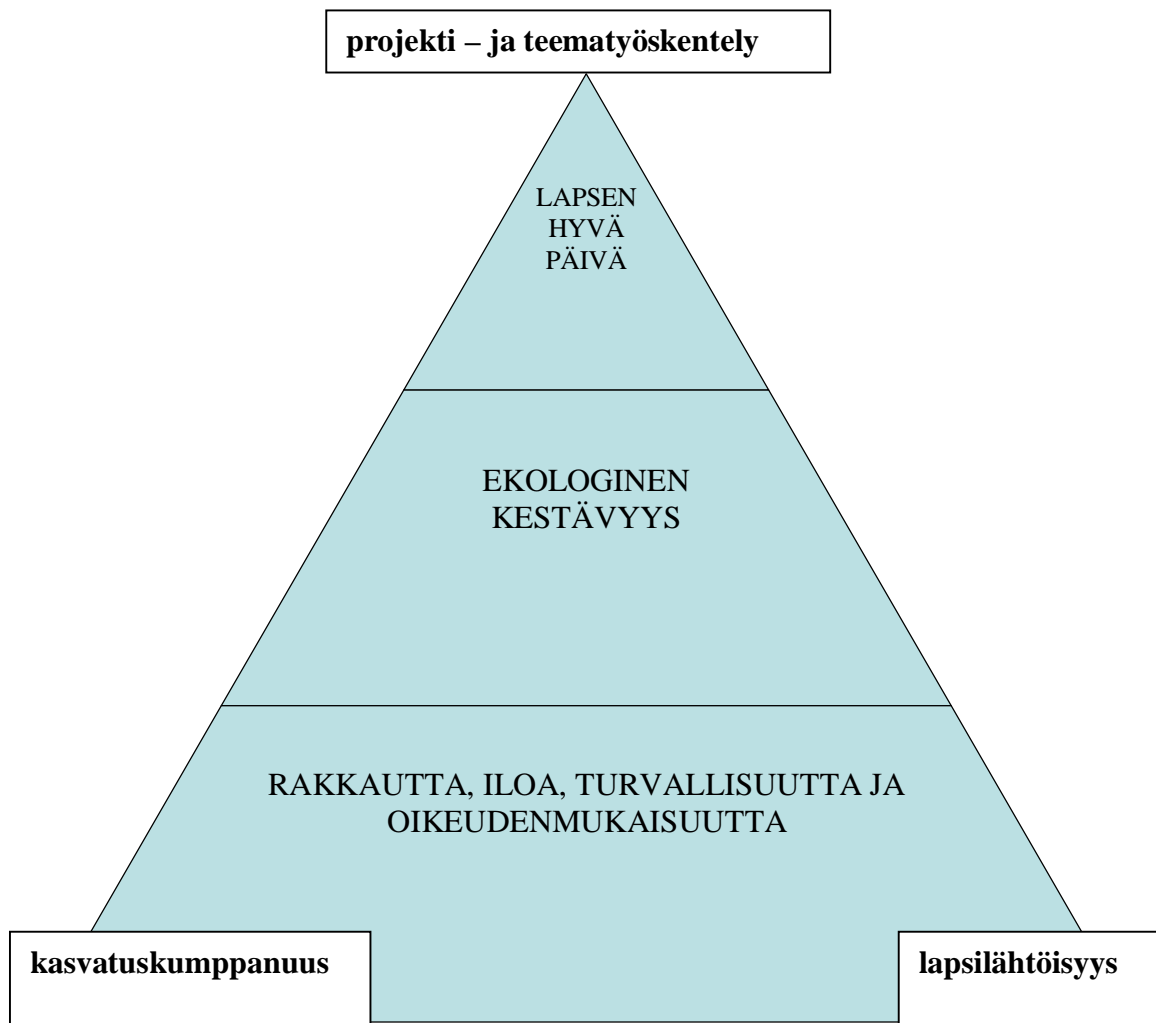
Violassa arvot ovat esillä arvopuussa käytävän isolla ilmoitustaululla. Arvot on yhdessä pohdittu ja pureksittu kyselyillä vanhemmille sekä lapsille ja työyhteisön vasu-illoissa syksyllä 2005.

Keskeisimmiksi työtämme ohjaaviksi arvoiksi nousivat

- rakkaus ja välittäminen
- oikeudenmukaisuus
- lapsilähtöisyys
- ilo
- turvallisuus

- pieniä tekoja maapallon hyväksi

Tässä kolmiossa toteutuu lapsen hyvä päiväkotipäivä ja arvot, jotka olemme työstäneet yhdessä perheiden kanssa.

Toimintamme perustaksi voidaan sanoa

- kasvatuskumppanuutta,
- lapsilähtöisyyttä,
- projekti- ja teematyöskentelyä

Lähde kanssamme VASU-matkalle...

Varhaiskasvatussuunnitelman työstämisessä on pohjalla ollut vanha vasu, joka on perusta, jota nyt olemme päivittäneet ja uudelleen arvioineet.

Lisäksi tämän varhaiskasvatussuunnitelman tarkoituksena on kertoa mitä

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet / STAKES (2005)
- Valtakunnallinen Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet / OPH (2000)
- Helsingin varhaiskasvatussuunnitelma eli vasu (2007)
- Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelma (2005)

ovat arjessa Violan päiväkodissa Helsingin Hermannissa.

Suomi toisena kielenä opetukselle on myös olemassa oma opetussuunnitelmansa Helsingissä. Suosittelemme mainittuihin asiakirjoihin tutustumista, koska ne täydentävät tätä Violan yksikkövasua osana laajempaa kokonaisuutta.

Violan vasu on Violan varhaiskasvatuksen asu, Violan kuva – miten meillä eletään ja ollaan. Kuvaus siitä arkipäivästä mitä Violassa tapahtuu ja mitkä ovat toimintamme tavoitteet. Kun puhumme tekstissä osittain me-muodossa; se tarkoittaa niitä kaikkia joita päiväkotimme liittyy lapsia, perheitä, työntekijöitä Violassa tai yhteistyössä Violan kanssa. Kertoo tavastamme toimia ja olla yhteisöllisesti olemassa.

TUTKIN, LEIKIN ja KASVAN YHDESSÄ AIKUISEN KANSSA

on toiminta-ajatuksemme ja yhteen lauseeseen kiteytettynä VIOLAN VASUn sisältö.

Kasvatusyhteisönä olemme käsitelleet varhaiskasvatukseen liittyviä asioita kehittämispäivissä ja kerran kuukaudessa ns. vasu-illoissa, sekä olemme saaneet koulutusta työskentelymme tueksi. Koulutuksista haluamme mainita Taisto Lehtisen ratkaisukeskeiset kehittämisillat, suomi toisena kielenä laatupiirit, lastenhoitajien täydennyskoulutuksen esiopetukseen ja kasvatuskumppanuuskoulutuksen.

Tärkeä kohta varhaiskasvatussuunnitelmatyön onnistumiselle on ollut perheiden osallistuminen päiväkodin arkipäivään. Erityisesti mainittakoon vanhempainryhmä VINHAN virkeä toiminta.

Tätä varhaiskasvatussuunnitelmaa on tehty sisulla ja sydämellä; kirjaimellisesti olemme VASU-SISUA myös nauttineet pastilli-muodossa. Tämä on vasu-matka; prosessi joka on, elää ja jatkuu...

Helsingissä 21.6.2007

Marja-Liisa Mäenpää Anne Saariniemi

Leena Wallin Minna Rilla

Arja Kuusonen Krista Turkki

Susanna Michelsson Krista Savolainen

Anna Monto Pirkko Alho

Pirjo Wilkman-Hietanen Ratana Toiviainen

(Virpi Pohjonen, Päivi Jormakka)

20.5.2008 Korjaukset kommentteihin ja kirjoitusasun tarkastus

Minna Rilla Tiina Sillah Taina Sillanpää

2. RAKKAUS ja OIKEUDENMUKAISUUS

Mitä on rakkaus?

Kysyttiin lapsilta ja siihen 4-vuotias poika totesi

”Ei tee toiselle pahaa.”

Huomasimme varhaiskasvatussuunnitelmaa tehdessä, että kaikessa pohdinnassa ”rakkaus” oli mukana tavalla tai toisella. Rakkaus ja välittäminen ovat kaiken pohjalla, jotta muut arvot voivat toteutua.

Kun kerromme lapsille eläimistä, kasveista ja kestävästä kehityksestä, heille kehittyy arvostus ja rakkaus luontoa kohtaan. Toisten ihmisten huomioimisessa on välittämisestä kyse. Kun kasvattaja huolestuu lapsen vaikeudesta toimia ryhmässä, leikkiä tai selviytyä tehtävistään, se on kasvattajan rakkautta kasvatettavaa kohtaan.

Mitä on oikeudenmukaisuus?

Jokainen lapsi saa aikuisten hoivaa ja huomiota yksilöllisesti, omaan tarpeeseensa. Huomioidaan kaikkia tasapuolisesti, mutta ei tasapäisesti. Oikeudenmukaisuus ei tarkoita saman verran kaikille vaan tarpeen mukaan.

Vanhempien ajatuksia:

- *Lapsen asioista keskustellaan rehellisesti ja avoimesti.*
- *Lapsen vahvuuksia tuetaan, heikkoudet otetaan huomioon ja lapsen luonne.*
- *Yhteiset pelisäännöt.*

Oikeudenmukaisuus on erilaisuuden hyväksymistä – täydennämme toinen toisiamme niin lapset, vanhemmat kuin työntekijätkin. Oikeudenmukainen kohtelu ei katso etniseen taustaan, asemaan, ammattiin tai varallisuuteen. Se on suvaitsevaisuutta. Erilaiset kulttuurit ovat rikkaus. Se on ennakkoluulotonta ja avointa suhtautumista toisia ihmisiä kohtaan.

Yhdessä perheiden kanssa kasvatuskumppaneina

Vanhempainillassa syksyllä 2006 perheet kirjasivat, mitä tulee mieleen kasvatuskumppanuudesta.

Tässä muutama paperille kiteytynyt ajatus kasvatuskumppanuudesta vanhemmilta:

- *Yhdessä iloitsemista lapsen taitojen kehittymisestä.*
- *Se on vanhempien, isovanhempien ja päiväkodin yhteiset periaatteet / pelisäännöt. Tai naapurien kanssa yhteisten asioiden sopiminen/toisen tukeminen. Yhteisistä lapsen arkielämään liittyvistä asioista puhuminen.*
- *Vaihdetaan yhdessä ajatuksia siitä mikä lapsellemme on parhaaksi kasvun kannalta. Vuoropuhelua ja yhteiseen hiileen puhaltamista.*
- *Henkilökunnan puolelta ammatillista suhtautumista esim. negatiivisissakin asioissa.*
- *Kokemusten ja tietojen jakamista. Toistensa tukemista.*
- *Positiivinen ja tulevaisuuteen suuntautuva ote asioihin.*

Haluamme, että Violan kasvatusilmapiiri on salliva, joka huomioi perheet sellaisena kuin ne ovat. Tavoitteenamme meillä on perheiden kuuntelu, kunnioitus, avoimuus, aitous ja vastaanottavaisuus. Lapselle sallivuus on hellyyttä, ymmärrystä ja iloa lapsesta aikuisen silmissä. Syliin voi kavuta ja kainaloon piiloutua. Läheisyys ja kosketus osoittavat lapselle hänen olevan tärkeä aikuiselle. Yhdessä ihmettelemme ja iloitsemme toisistamme päivän puuhissa. Aikuisen tehtävänä ei ole tehdä puolesta vaan olla oven avaaja, polulla rinnalla kulkija.

Kumppanuuden rakentaminen alkaa siitä kun perhe ottaa ensimmäisen kontaktin päivähoitoon kysyäkseen tai hakeakseen päivähoitopaikkaa. Päivähoitohakemus viedään Efficia-asiakastietojärjestelmään ja perheelle laaditaan palvelusuunnitelma.

Kun lapsi on saanut päivähoitopaikan perheelle lähetetään päätös postissa kotiin, jonka yhteydessä on mukana Violan esite. Ennen hoidon aloittamista sovitaan alkukeskustelusta ja tutustumisajan pehmeästä laskusta. Mahdollisuuksien mukaan olemme suositelleet perheelle ensimmäistä tutustumiskäyntiä ilman lasta. Toisella kertaa perhe tulee lapsen kanssa ja nyt on jo vanhempi asiantuntijana esittelemässä tiloja ja lapsen nimellä varustetun lokeron jne., johon tuodaan lapsen oma kuva. Kun

vanhempi toimii lapselle esittelijänä muodostuu lapselle käsitys, että päiväkotia on ihan turvallinen paikka kun äiti tai isäkin uskaltaa täällä olla.

Perhe voi halutessaan tuoda valokuvia ryhmätilan ”minun perheeni” seinälle. Kun ikävä yllättää on mukava nähdä tutun äidin tai isän kuva ja jutella vanhemmista ja kuulla lapsen tarinaa: ”Mun äiti, mun isä” ... tai puhua siitä kuinka iltapäivällä tullaan hakemaan.

Kumppanuus näkyy Violan päivittäisissä kohtaamisissa siten, että vaihdetaan kuulumisia vanhempien kanssa lapsen päivän iloista, pienistä ihmeistä ja suruista.

Joka syksy käymme vanhempien kanssa hoito- ja kasvatustilauksen, jossa teemme yhdessä lapselle henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman (=lapsen vasun). Keskustelussa on mahdollisuus puhua lapsesta syvemmin ja käydä läpi perheen kasvatuseriaatteita. Suunnitelma ohjaa aikuisten toimintaa lapsen kanssa.

Jos huoli lapsen kasvusta ja kehityksestä on herännyt, niin kumppanuutta on se, että otetaan huoli puheeksi ennen kuin sitä juuri onkaan. Jokaisesta lapsesta on joskus huolta ja on tärkeää, että puhumme ääneen pulmista ja tuen tarpeesta. Lapsen kasvussa ja kehityksessä on erilaisia vaiheita – ja lapsi tarvitsee tukea kasvulleen, niin kuin me kaikki ihmiset tarvitsemme toinen toisiamme erilaisissa elämäntilanteissa.

Vanhemman ajatus:

- *Lapsemme ymmärtäminen oli erityisen tärkeää ja onnistunutta kun poikamme reagoi läheisten ihmisten menettämiseen kiukuttelulla ja toisia kiusaamalla. Mieltäni lämmitti suuresti se tapa, jolla päiväkodin henkilökunta osasi suhtautua lapseen ja ymmärtää häntä. Pientä poikaa ei moitittu ja rangaistu, vaan saatiin avautumaan mieltä painavista asioista. Siinä tilanteessa olisi helposti voinut toimia niin väärin, mutta teillä toimittiin oikein.*

Joskus lapsi tarvitsee tukea enemmän ja hänellä on oikeus siihen omassa lähiympäristössään. Yhdessä vanhempien kanssa pohdimme lapsen tuen tarvetta yksilöllisesti ja laaditaan tukitoimiesitys.

Päivähoidossa lapsi varttuu vertaisryhmässä. Se tukee lapsen kasvua, sosiaalisia taitoja, yhdessä tekemistä ja lapset oppivat toisiltaan. Erilaisuutta ei korosteta. Lapsi

saa olla omassa päiväkodissaan kavereidensa kanssa lähellä kotia. Hyvä toimiva arki tukee lasta parhaiten. Muut tukitoimet toteutetaan vaihdellen esim. ryhmäkohtainen avustaja, apuvälineitä, ryhmää pienentämällä, ennakkointia opettelemalla ja oppimisympäristöä muokkaamalla.

Tukitoimien yhteyteen lapselle laaditaan yhdessä perheen ja mahdollisten muiden asiantuntijoiden kanssa kuntoutussuunnitelma. Suunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään säännöllisin sovituin väliajoin. Alueellinen erityislastentarhanopettaja (aelto) työskentelee yhtenä meistä tarpeen mukaan esim. kaksi aamupäivää viikossa. Hänen erityisosaamisensa on käytössä lasten tarpeiden mukaan. Hänelle voi myös vanhemmat soittaa, jos jokin asia lapseen tai perheeseen liittyen mietityttää.

Vallilan terveysaseman kanssa teemme yhteistyötä erityisesti 3- ja 5 –vuotis tarkastusten yhteydessä. Tarvittaessa saamme tukea huoliin myös puheterapeutilta neuvolapsykologolta, perheneuvolasta ja lapsiperheiden sosiaalityöltä. On lupa ihmetellä ääneen ja kysyä, jos joku omassa lapsessa ihmetyttää ja aiheuttaa huolta. Yhdessä varmaan keksimme ratkaisuja ja apua pulmaan.

Lapsen hyvä päivä

Syksyllä 2005 teimme kyselyn perheille ja lapsille siitä minkälainen on hyvä päiväkotipäivä?

Lasten puheenvuoro:

- *Nukutaan välillä, syödään ja mennään ulos ja pidetään aamupiiri ja vähän kerhoja. Syödään välipala. Lapset saa vähän leikkiä tietokoneilla. Laulaminen on kivaa.*
- *On tosi kiva haravoida lehtiä tarhan pihalta.*
- *Ulkoilu tarhan pihalla ja kentällä on kivaa.*
- *Ku saa leikkiä batmania ja leikkiä ja piirtää.*
- *Kivaa on kun saa esittää laulun lauluhetkessä.*
- *Olis useimmin ruoaksi hernekeittoa.*
- *Ku saa olla kaverin kaa ja hoitaa pieniä.*
- *On kivaa kun pääsee syliin, jos aikuisilla ei ole töitä.*

Vanhempainryhmä VINHA

Violassa toimii aktiivinen vanhempainryhmä, johon saa osallistua omien kykyjen ja tilanteen mukaan. VINHA kokoontuu n. kerran kuukaudessa päiväkodin tiloissa ja myös lapset ovat tervetulleita mukaan, jos ei ole mahdollisuutta järjestää hoitoa.

Vanhempainryhmä on järjestänyt kevättalvella päiväkodin tiloissa ja pihalla ”Violan Viliinät”, joka on suuri tapahtuma kahvioineen, kirpputoreineen, hevosajeluineen ja arpajaisineen. Saaduilla rahoilla Violan lapset pääsivät mm. kevätretkelle, kotieläinfarmi tuli kymmenvuotisjuhliin, esikoululaisten lounas ravintolassa ja teatteria ym. muuta mukavaa.

Vanhempainryhmän vuotuisen perinteeseen kuuluu marraskuun viimeisenä arkipäivänä jouluyllätys. Illalla vanhemmat koristelevat päiväkodin jouluisiksi. Mikä ilo ja ihana joulun tuntu lehahtakaan vastaan seuraavana päivänä kaikkien iloksi. Ja ne kommentit siitä, että mun äiti on maalannut ton lahjan tohon ikkunaan ja mu isä laitto noi kuusen kynttilät mä tiedän.

VINHAn toimintaan ovat tervetulleita kaikki halukkaat vanhemmat. Vinhan tapaamisissa on mahdollisuus tavata toisia vanhempia ja vaikka sopia lasten kyläilyreissuja tai vaihtaa ajatuksia lasten kasvatuksesta tai vaikka kierrättää vanhoja vaatteita. Vinhan

kautta ollaan tultu tutummaksi toinen toisillemme ja jopa vaikutettu jo asuinympäristön viihtyvyyteenkin.

3. LAPSILÄHTÖISYYS JA ILO

Lapsilähtöisyys

Lapsilähtöisyytemme perusta on seuraavissa lauseissa. Lasta arvostetaan ja häntä rohkaistaan tekemään ratkaisunsa itse. Lapselle annetaan mahdollisuus suunnitella ja arvioida omaa toimintaansa suhteessa itseensä ja muihin.

Vähennetään aikuisen ääntä - annetaan tilaa lapsen ihmettelylle, puheelle ja ilmaisulle sekä myös hiljaisuudelle.

Olemisen, elämisen ja oppimisen ilo

Ilo on arjen pienistä asioista nauttimista, hassuttelua, oivalluksia, hymyä ja hullutteluakin. Se on kuuntelua, haistelua, maistelua, tunnustelua ja lapsen maailmaan menemistä. Oppimisen ilo saadaan lasta haastatteleamalla, kysymällä lasten toiveita sekä kiinnostuksen kohteita, on aikuisen tehtävä rakentaa opittavia asioita näiden ympärille. Lapsille luonnollinen tapa oppia asioita on liikkuen, ihmetellen, tutustuen, maistellen, kokeillen, tunnustellen, laulaen ja leikkien. Tärkeä tekijä on aikuisten oma innostuneisuus ja iloitseminen arkisistakin asioista, näin lapsi lähtee rohkeasti mukaan uusiinkin tuuliin. Kannustava ja myönteinen aikuinen mahdollistaa myös luovat ratkaisut.

Lasten ajatuksia:

- *Tässä eräänä aamuna aamupalalla oli banaaneja ja muuan 5vuotias tyttö kysyi 3-vuotiaalta pojalta, että missä banaaneja kasvaa?
Poikapa totesi siihen reippaana, ”että siellä keittiössä.”*
- *Toinen mukava juttu jäi välipalalta mieleen, kun tarjolla oli lisänä pakkasesta otettua leipää joka oli vielä hieman kylmän tuntuista. Totesi eräs 4-vuotias poika siihen, että ”se siksi kylmää ettei se pala uunissa”.*

Ilo ja huumori auttavat luomaan avoimen ja lämpimän sekä hyväksyvän ilmapiirin.

Ilo pursuaa luovuudesta ja ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta.

Ilo ja hauskuus mahdollistavat mielekkään oppimisen.

Käsin tehty kartta

Käsitekarttoja teemme kun teemoja tai projekteja suunnittelemme. Erään 5-vuotiaan pojan mielestä käsitekartta voisi paremminkin olla käsin tehty kartta, koska se käsin piirretään ja siihen lisätään kaikkea. Käsitekartta tekee näkyväksi teemaan liittyviä asioita ja auttaa lasta jäsentämään tietoa. Tavoitteena meillä on saattaa lasten omat kertomukset kuuluviin. Seinälle laaditusta kartasta on hyvä tarkistaa, mitä jo olemme tehneet ja mitä mukavaa on jäljellä.

Jokaisella ryhmällä on eteisissä oma kuukausitaulunsa, joilla tiedotetaan perheille Violan tulevia suunnitelmia ja myös tapahtuneita toiminnan sisältöjä. Kuukausitaulut säilytetään ja niistä voidaan arvioida mennyttä toimintakautta.

Toimintavuoteemme kuuluu perinteitä ja joka vuosi myös uusia tuulia – riippuen siitä mikä teema tai projekti kulloinkin vie meidät mennessään.

Violan perinteitä ovat talkoot, isän ja äitienpäiväyllätykset, nukkumattijuhlat lokamarraskuussa, vanhempainryhmä VINHAN joulukoristeluilta ym. tempaukset, joul- ja kevätjuhlat, pääsiäispamaus ja koko talon säännölliset lauluhetket.

Esikoululaisilla on omia traditioitaan mm. kevään viimeisellä viikolla he saavat valmistaa itse suunnittelemansa lounaan yhdessä keittäjän kanssa. Keittiötaitoja harjoitellaan muutenkin; aina silloin tällöin pääsee keittopäivänä auttamaan Pirjoa tiskissä.

Joul- ja kevätjuhlien valmisteluun eskarit voivat osallistua siivoamalla ja tuoleja kantamalla.

Tarinoita ja juttuja kohta ollaan jo tuttuja

Lapselle on elintärkeää tulla kuulluksi. Aluksi pienellä lapsella ei ole sanoja, joilla ilmaista nälkäänsä ja seurustelun tarvettaan. Hänellä on toiset keinot, jotka me vastaanottavaisina kuulemme. Tästä alkaa monen lapsen kielen oppimisen arki päiväkodissa. Kielen hallitseminen avaa lapselle uusia maailmoja niin kuin lukutaidon saavuttaminen myöhemmin. Sanojen avulla löytyvät merkitykset tunteille ja ajattelu saa siivet. Mikä parasta sanojen kautta avautuu tie satuun.

Päivittäin luetaan. Lepoaika on oiva hetki kuunnella satuja. Voimme antaa mielikuvien viilettää. Sadut ja tarinat kilpailevat lasten kiinnostuksesta videoiden ja lehtien kanssa. Kuitenkin kirjojen maailma antaa aineksia lapsen mielikuvitukselle ja ajattelulle.

Vallilan kirjastossa tai Arabiassa käydään säännöllisesti ja lapset voivat valita kirjan oman mielensä mukaan. Usein on käynyt niin, että jostakin tarinasta on tullut teema jota on askarreltu, leikitty, jumpattu, käytetty retkikohteena ja liitetty esiopetukseen.

Omia kirjoja kotoa saa tuoda Violaan joka päivä ja välillä vietetään kirjaviikkoja.

Teatteri on keino kielen oppimiseen, tunneasioiden kokemiseen ja käsittelemiseen. Aikuiset voisivat esittää lapsille ja lapset toisilleen. Kun käsinukke puhuu jäävät kaikki kuuntelemaan. Käsinukke on oiva väline monenlaiseen ilmaisuun.

Violassa on ollut aina eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia. Lapsen kannalta on tärkeää, että hän osaa ilmaista itseään omalla äidinkielellään. Se on edellytys toisen kielen oppimiseen. Lapset ovat eri tasoilla suomenkielen oppimisessaan. Se tarkoittaa että jokaiselle lapselle tehdään henkilökohtainen kaksikielisyysuunnitelma. Me juurrutamme toimivaa tapaa työskennellä näiden lasten suomen kielen oppimisen suhteen.

Kaikille lapsille puhutaan selkeää ja hyvää yleiskieltä. Jokaiseen päivään mahtuu paljon hetkiä, jolloin tavallisimmat asiat tulevat moneen kertaan kerratuksi ja harjoitelluksi. Pukeutumisen ja riisuuntumisen yhteydessä voidaan nimetä ja opetella useita asioita ja paikan käsitteitä, kehonosista puhumattakaan. Kaikki toiminta tuo lapselle uusia sanoja ja käsitteitä, kun ne hänelle sanotaan, käytetään kuvia apuna ja kädestä pitäen näytetään.

Jos lapsi ei osaa lainkaan suomea, hän ottaa aikuista kädestä ja osoittaa haluamaansa. Jollakin tavalla lapsi yrittää ilmaista haluamaansa. Silloin olemme herkkiä kuuntelemaan ja rohkaisemaan lasta puhumaan. Lapsi oppii kieltä toisilta lapsilta leikkiessään heidän kanssaan. Aikuisen tehtävänä on luoda hyviä leikkitalanteita.

Violassa suomenkielen opettaminen tapahtuu päiväkotipäivän aikana perushoitotilanteissa ja muussa toiminnassa. Kun pienemmissä ryhmissä askarrellaan, pelataan tai luetaan, lapsilla on enemmän aikaa kertoa asioitaan.

Violassa kunnioitetaan eri kulttuureista tulevien lasten tapoja mm. huomioiden hygieniasäännöt, ruokakulttuuri ja vakaumus. Esim. kun lapsi ei voi syödä samaa ruokaa kuin muut lapset niin hänelle valmistetaan muuta monipuolista ruokaa.

Päiväkodin henkilökunta perehtyy niihin eri kulttuureihin, joista kulloinkin on lapsia Violassa. Tällöin henkilökunta osaa paremmin huomioida eri kulttuurien erityistarpeet ja ymmärtää lasta ja perhettä paremmin. Osa henkilökunnasta käy säännöllisesti koulutuksessa, jossa saa uutta tietoa ja taitoa edistää lasten kielitaitoa sekä auttaa liittymään suomalaiseen yhteiskuntaan. Meidän tukenamme on myös suomi toisena kielenä erityislastentarhanopettaja (=S2-ELTO), joka on perehtynyt syvemmin eri kulttuuritaustaisten lasten kasvatukseen ja tukemiseen.

Jokaisen perheen kanssa sovitaan kasvatustavoitteet yksilöllisesti lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan eli lapsen vasuun. Lapsen vasu-keskusteluun osallistuvat vanhempi/vanhemmat, päiväkodin kasvatushenkilö sekä tulkki.

Leikki on lapsen työtä

Leikkiminen, liikkuminen, ihmetteleminen ja tutkiminen ovat lapsille luontaisia lähestymistapoja asioihin ja ihmisiin. Ne ovat lapsille ominaisia tapoja olla, kommunikoida ja ilmaista itseään.

Leikkimällä lapset ilmaisevat kokemaansa, kuulemaansa ja näkemäänsä, tunteitaan ja ajatuksiaan. Leikin välityksellä lapset opettelevat ja oppivat uusia taitoja.

Erilaiset leikit ovat erittäin olennainen osa jokapäiväistä toimintaamme Violassa. Leikit voidaan jakaa karkeasti omaehtoiseen / vapaisiin leikkeihin, jolloin lapset voivat leikkiä omia leikkejään yksin, kaverin kanssa tai ryhmässä sekä ohjattuihin leikkeihin. Ohjaus voi olla suoraa, jolloin tarkoituksena voi olla opettaa leikin kautta joitakin uusia taitoja ja tietoja. Ohjaus voi olla myös epäsuoraa, jolloin tavoitteena on enemmän motivoida ja tuoda leikkiin uusia sävyjä mielikuvien tai erilaisten välineiden ja materiaalien kautta. Tapaan leikkiä vaikuttavat mm. ikä, leikkimisen taidot, leikin laji ja kulloinenkin tilanne. Kasvattajan rooli vaihtelee leikkitalanteiden mukaan osallistujasta ohjaajaan ja havainnoijaan.

Leikkilajeja ovat esim. laululeikit, liikuntaleikit, mielikuvitusleikit, sääntöleikit ja roolileikit.

Violassa eri ryhmissä on omat ”leikkipisteet” esim. majaleikki ja rakenteluleikki, joista lapset voivat tahtoessaan valita leikkeihinsä sopivia leluja. Omia leluja ja kirjoja Violaan saa tuoda joka päivä.

Liikkuen ja loikkien

Liikkumisen ja oman kehon tuntemuksen kautta lapsi hahmottaa ja muodostaa kuvaa omasta itsestään, muista ihmisistä ja ympäristöstään.

Violassa suunnittelemme päivittäistä ohjelmaamme niin, että liikkuminen on luontainen osa toimintaamme, eikä se rajoitu vain erikseen ohjattuihin tuokioihin. Tämä tarkoittaa, että liikkumista pyritään huomioimaan yhdistämällä sitä kaikkeen tekemiseen ja hyödyntämällä monipuolisesti tilojamme. Esimerkiksi numeroita ja määrän käsitettä voidaan opetella hyppimällä tai kehosta voidaan muodostaa kirjaimia.

Ulkona lapset leikkivät omia leikkejään, jossa aikuisen rooli vaihtelee osallistujasta havainnoijaan. Pihamme ympärillä kasvaa paljon puita ja pensaita, on hiekkalaatikko, kiipeilytelineitä ja keinoja. Erilaisia liikuntavälineitä (pallot, hyppynarut jne.) on lasten saatavilla ja ne tukevat ja innostavat leikkimään, liikkumaan ja tutkimaan.

Pidämme myös ulkona ohjattuja liikuntaleikkejä esim. peiliä, polttopalloa, väriä, hippaleikkejä. Kuka pelkää sutta- sekä piilosleikki pitävät aina pintansa.

Lisäksi käymme monipuolisessa lähiympäristössämme ulkoilemassa ja pienillä retkillä. Talvisin Violanpuisto tarjoaa mainiot mahdollisuudet mäenlaskuun ja luisteluun. Violassa ulkoillaan päivittäin lähes säällä kuin säällä. Aamupäivällä sekä iltapäivällä n.1-1,5h/ulkoilu.

Sisällä liikkumista tuetaan rauhallisemman tekemisen lomassa erilaisilla ohjatuilla liikunta/leikkituokioilla ns. taukojumpalla . Esikouluikäiset käyvät lähikoululla jumpassa viikoittain. Tuokioilla tutustutaan omaan kehoon ja kehonosiin ja opetellaan ryhmässä uusia fyysisiä, sosiaalisia ja itseilmaisutaitoja erilaisten laulu- ja liikuntaleikkien, pelien, tanssien ja rentoutusten välityksellä. Venytellen, taputellen, silitellen, hyppien, pomppien, kierien ja halien opimme joka päivä itsestämme ja toisistamme. Tärkeintä ovat onnistumisen kokemukset ja liikkumisen tuottama ilo ja hauskuus, joka toimii myös motivoivana tekijänä liikkumiseen tulevaisuudessa ja tukee näin itsetunnon kehittymistä.

Taidetta, tunteita ja tiedettä

Laulut raikuvat Violassa. Aikuiset laulavat lapsille, lapset laulavat ja kaikki laulavat yhdessä. Pari kolme kertaa kuukaudessa pidetään koko talon lauluhetki. Eläimistä kertovat laulut, joihin liittyy leikki, ovat miltei poikkeuksetta kaikkien suosiossa. Jännityksellä ja riemulla ei ole rajoja, kun taas kerran metsästetään leijonaa. Kuinka paljon helpommin pienen ”uhmoksen” pukeminen sujuukaan, kun mukana on ”Viisi pientä kania”. Eräänä päivänä voimme kuulla, kun lapsi haluaakin esittää toisille oman laulunsa, itse sepitetyn ja sävelletyn.

Soittaminen on helppoa. Ääntä voi tuottaa suullaan, käsillään, jaloillaan ja soittimilla. Rytmisoihtimet ovat käytössä usein lauluhetkillä. Soittimilla saa mukavasti erilaisia rytmejä laululle, puheelle, tanssille ja miksei tehosteita tarinoillekin.

Musiikki on kaikille yhteinen kieli, jolloin jokainen kielitaidostaan huolimatta voi olla mukana ja tuntea yhteenkuuluvuutta.

Lapsi kertoo kuvissaan ajatuksiaan ja tunteitaan. Eräs tyttö maalasi paperin kokonaan mustaksi. Se tuntui helpottavan hänen oloaan. Lapsilla on mahdollisuus piirtämiseen ja askarteluun kun hän sitä haluaa. Tarvikkeet ovat lasten saatavilla.

Jos kuvanteon aihe on yhteisesti annettu, lasta kannustetaan käsittelemään sitä omalla tavallaan. Teemat ja juhlat eivät ole tarkasti aikuisen määrittelemiä. Kunnioitetaan lapsen omaa näkemystä. Valmiit työt asetetaan kaikkien nähtäville. Niitä voi näyttää vanhemmille, niistä voidaan jutella, ja ne saavat aikuisen ihmettelemään lapsen maailmaa. Osa lasten omasta taiteesta ja tarinoista talletetaan lapsen omaan kasvun kansioon.

Nikkarointi on aina suosiossa. Kunhan vain nauvoja löytyy ja pala lautaa.

Teema-työskentelyssä voi olla projekteja, joihin liittyy esim. jättemateriaalin käyttö.

Juhlia varten valmistetaan yhdessä rekvisiittaa.

Lapsi tutkii toimiessaan kaiken aikaa. Kuka ei olisi seurannut lapsensa pyörittelevän käsissään tavaraa, jota välillä on maisteltu ja viety kauemmas kasvoista ja katseltu. Analyysi on meneillään. Se on tiedon hankintaa ja oppimista. Kaiken ikäiset lapset tekevät sitä. Mikä tämä on? Mitä sillä tehdään? Aikuisella on vastuu tuoda lapsen

ulottuville kiinnostavaa tutkittavaa. Yhdessä tutkiminen ja niin ettei aikuinen sano oikeaa vastausta vaan ihmettelee. Se tarjoaa lapselle monipuolista tekemistä, joka voi johtaa ihan mihin tahansa.

Syksyllä isommat lapset retkeilevät lähiympäristössä, keräävät siellä lehtiä, marjoja, keppejä ym. ja haluavat jättää ne paikoilleen. Paikan päällä syntyy kollaaseja syksyn väreistä, jotka kuvataan digikameralla dokumentointia varten. Tutkiminen tuottaa tietoa ja kokemusta ympäristön ymmärtämiseen ja samalla antaa oivallusten tekemisen iloa.

Arkea, iloa, tuokiokuvia ja hetkeen tarttumista

Syksystä 2008 Violassa on kaksi kotiryhmää Muikut (1-3v), Viiksimonnit (2-6v). Ryhmät on jaettu lähinnä iän mukaan ja ryhmien suunnittelussa huomioimme lasten tarpeet ja perheiden toiveet. Toimitaan pienryhmissä ja kotiryhmät tekevät yhteistyötä keskenään. Seuraavassa haluamme esitellä kolmen kotiryhmän, Muikkujen, Viiksimonnien ja Delfiinien näkökulmasta aivan tavallista Violan arkea vuonna 2006-2007, jossa jokainen päivä sisältää pieniä kasvun ja oppimisen ihmeitä. Ryhmien kertomukset ovat tietoa siitä mitä tarkoittaa läsnä olo ja lasten tarpeiden kuuleminen. Tarinoissa tulee näkyväksi päivärytmi ja se mitä teemme ja miten sen teemme arkipäivässä toiminta-ajatuksen mukaan tutkien, leikkien ja kasvaen aikuisen kanssa.

Sano Muikku

Istun ja ihmettelen. Ovi käy. Ensimmäinen lapsi tulee, kolistelee ovella. Nousen tervehtimään. Istun eteisen penkillä ja juttelen isän kanssa tyttärestä. Riisuuntumisen jälkeen pestään kädet. Isälle sanotaan hei, hei. Lapsen kanssa istun lattialla olevalle patjalle ja pyydän ottamaan kirjan. Istumme sylikkäin, katselemme kirjaa ja juttelemme. Seuraava lapsi tulee. Tervehdimme: "Huomenta, huomenta!" Äiti kertoo kuulumiset ja muistettavat asiat. Istumme vierekkäin ja jatkamme lukemista. On rauhallista, aikaista ja hiljaista. "Huomenta, huomenta!" "Ahaa, isä tulee hakemaan kolmen jälkeen." Puhelin soi. "Voi, voi. Täällä on ollut vatsatautia liikkeellä."..."Tavataan ensi viikolla. kiitos tiedosta ja pikaista paranemista." Meitä on jo aika joukko. Tytöt haluavat värittää värityskuvia. Alustoja ja papereita kasaantuu pöydälle. Pienimmät nappaavat kyniä leikkiäkseen niillä ja nauttiakseen niiden väreistä.

On aamupalan aika. Tuk työntää kärkyt huoneeseen. Toisten ryhmien lapset ovat lähteneet omaan ryhmäänsä. ”Kaikki menevät omille paikoilleen pöydän ääreen. Laitetaan ruokalaput kaulaan. Mitä hyvää me saammekaan?” Juttelen ja kerron, mitä on tarjolla ja mitä teen. ”Kohta saatte voileivät ja sitten syödään.” On rauhallista. Keskitymme syömään. Joku huomaa, että Veli tulee. Menen toivottamaan Veliä tervetulleeksi ja kyselemään mitä kuuluu.

Aamupalasta on nautittu. Meno on jo äänekkäämpää. Jenni haluaa aamupiiriin laulamaan. ”Kaikki mukaan, tulkaapa istumaan näille patjoille. Vili voi istua Tiian vieressä. Sssh, kuunnelkaapa. Onko Taru täällä? On Taru täällä. Tämä kirja kertoo kolmesta karhusta ja Kultakutri- nimisestä tytöstä.” ”Mullakin on tuo kirja kotona.” ”Mulla on nalle.” Kuunnellaan, kysellään ja kommentoidaan. ”Istu vielä. Lopeta töniminen. Annetaan Annukan mennä.”...”Tämähän sujui hyvin.” Noustaan ylös. Tehdään piiri. ”Ota sinä Vili Velin kädestä kiinni.”...”Mörrimöykky tanssii ja ruokopilli soi Käännä peppu, käännä peppu näin. Peikkotanssi tanssitaan peppu nurinpäin.” Meitä naurattaa. ”Ei piirissä voi heittäytyä makuulle.” ”Piiri pieni pyörii...”

Kuka haluaa leikkiä kotileikissä? Kuka rakentaisi junaradan? Patjoilla rakentaminen ja majojen pystytys kiinnostaa. Pienet kädet laittavat ruokaa, keittävät kahvin ja tuvat juotavaksi. Takaisin mennessä auto osuu matkalle ja keittiöhommat unohtuvat ja vaihtuvat autojuttuihin.

Kohta tarvitaan taas uutta tekemistä. Olisiko ulkoilun aika? On loppu syksy. Pihalla on lätäköitä mutta se ei haittaa reippaita naperoita. Ensin puetaan lämpimät vaatteet. Tiia vetää sukkia jalkaansa. Vilin mielestä kurahousuja ei tarvita. Asiasta kehkeytyy kiivas keskustelu. Lopulta Vili pukee kurahousut päälleen. Missä on Velin kintaat? Siellähän ne ovat penkin alla. Kun viimeisetkin kurahousut on vedetty ylle ja kurakintaat lapasten suojaksi, on pukijat kuumissaan ja puettut valmiina hiekkaleikkiin.

”Tee mulle kakku. Älä tule paha kakku, tule hyvä kakku.” Seuraa ripeä jalan nousu ja ... ”Tee uusi kakku!” Ämpäri ja lapio ovat mieluisimmat välineet.

Lätäkön ympärillä kykkii punaisissa, keltaisissa ja sinisissä kurahousuissaan joukko lapsia lapioidessa vettä ämpäreihin. Seuraavaksi kauhotaan hiekkaa sankoon ja soppa on valmis. Antti sukeltaa lätäkköön maistaakseen kuravettä. Kuinka onnellista onkaan juosta lätäkön poikki ja antaa veden roiskua.

Lähdetään syömään. Ennen kuin lapset ovat pöydän ääressä, on riisuttava, vaihdettava kastuneet sukat tai housut, puettava tossut jalkaan ja pestävä kädet. Jo on joukko nälkäisenä paikoillaan. Apulainen on hakemassa kärryjä. On aikaa rauhoittua ja mitä laulaisimme. ”Porkkanalaulu” on suosituin. Silloin saa käteensä porkkanan tai soivan hedelmän. Moni haluaa heiluttaa porkkanaa laulun tahdissa. ”Leipuri Hiiva” sopii myös tunnelmaan ja kaikki osaavat leikkiä; vetää pullapeltiä tai leipoa kakkuja. Kärryjen saapuminen on riemullinen hetki; mitä Pirjo on meille tänään tehnyt. Ensin jaettu leipä auttaa odottamaan omaa ruuan hakuvuoroa. Toisinaan ruoka maistuu ja haetaan lisää, toisinaan ei syöminen edisty ollenkaan. Velistä ruoka oli niin hyvää, että hän nuolee lautasen. Tarusta on mukavaa puristella perunamuusia ja työntää sitä kämmenellä suuhun. Jenni yrittää käyttää veistä ja haarukkaa. Vili on erityisen etevä poimimaan makkaranpalat muusista. Yhtä kaikki ruoka tulee syödyksi ja lapset tuovat lautasensa ja lasinsa kärryihin. On xylitolipastillin vuoro. Se on hyvin tärkeä asia.

Päiväunille tekee mieli. Harri itkee väsymystään. Joku innostuu juoksemaan käytävälle, tuntuu kivalta, kun aikuinen lähtee perään. ” Pisulle, pesulle ja riisumaan,” kuuluu komento. Sitten otetaan kainaloon nuket, nallet ja rätit ja tutti käteen. Lopulta hellivä hiljaisuus ja rauha laskeutuvat lepohuoneeseen.

Veli kaipaa syliä herättyään. Siinä on hyvä istua ennen leikkiä. Harri ei haluaisi herätä ollenkaan. Pentti taas nauttii maata köllötellä ja katsella, kun toiset nousevat ja aikuinen petaa sängyt. Tänään ehtisimmekin tanssimaan ennen välipalaa. Musiikki pelaa ja ”kuningasjumppa” relaa. Mikäs sen hauskeempaa kuin hyppiä ja heiluttaa jalkaa ja kättä sekä pyöriä ympäri. Nyt vasta välipala maistuu.

Välipalan jälkeen puetaan ja lähdetään ulos leikkimään ja odottamaan äitiä tai isää. Lapset lähtevät eri aikaan. Kun kaveri on mennyt, ei osaa kuin

odottaa vanhempaa. Tia kysyy: ”Koska äiti tulee?” Toisinaan väsymys ja ikävä vie voimat ja on päästävä aikuisen syliin. Saattaa vähän itkettääkin. Taru vetää pulkkaansa ensi lumessa, laskee nyppylältä ja käy kertomassa ajatuksiaan. Kaverin kanssa on mukava keinua hyljekeinussa. Vanhempi tulee. ”Päivä on mennyt hyvin. Kalapuikot tekivät kauppansa. Nukahti melkein heti. On leikkinyt Jennin kanssa kotileikissä. Huomenna on pyjamajuhlat aamupäivällä. Hei, hei huomiseen.

Eräänä päivänä Viiksimonneissa

Lapset tulevat päiväkotiin vähitellen, ensimmäinen ”Viiksimonni” tulee puoli seitsemän aikaan aamulla. Aamulla jutellaan, luetaan kirjoja ja piirretään Muikkujen tiloissa. Sieltä siirrytään nauttimaan aamupalaa omaan huoneeseemme, jonne myös Delfiinit tulevat aamupalalle.

Huoneessa on mukavan hämärää ja kynttilät on laitettu palamaan joka pöytään tunnelmaa luomaan. Siihen on kiva tulla rauhassa, jos on vielä vähän unihiekkaakin silmissä.

Kun on syöty masut täyteen, siirtyvät Delfiinit ulkoilemaan ja Viiksimonneilla alkaa aamupiiri. Aloitamme hyvän huomenen toivotuksella ja katsomme kalenterin; mikäs viikonpäivä tänään on, kuinka mones päivä tänään on ja kenellä on nimipäivät tai syntymäpäivät? Sitten onkin kuvakirjan ”Sammakko löytää ystävän” vuoro. Juttelemme vielä siitä mitä on tänään suunniteltu tehtäväksi.

On leipomisen aika! Kivaa! 4 lasta vuorollaan pääsee leipomaan Arjan kanssa päiväkodin 10-vuotis juhlia varten Hanna-tädin keksejä. Kukin lapsi saa vuorollaan taikinaa, josta sitten tehdään pyöreitä Hanna-tädin keksejä pellille.

”Tää tarttuu tähän pöytään” tuumii 3-vuotias Jalmari. Onneksi pulmasta selvittiin jauhun avulla. Lopuksi taitavat leipurit saavat maistaa pikkuisen taikinaa. Muut ovat odottaneet omaa vuoroaan leikkien parissa. Kun kaikki ovat saaneet olla leipureita, siirrytään eteiseen pukemaan.

Sitten onkin ulkoleikkien aika! Lunta odoteltiin pitkään, nyt se melkein häikäisee pihalle juoksevien lasten silmiä! Voi napata liukurin ja laskea sillä mäkeä. Jaakko jo vetääkin Ronjaa pitkin pihaa pulkassa ja hauskaa on!

Sisälle tullessa kuoriudutaan ulkovaatteista ja on vielä hetki ruoan tuloon, joten on aikaa kesä vai talvikorteille. Henni ei millään meinaisi jaksaa odottaa omaa vuoroaan arvata mitä kortista löytyy! Amir viittaa innoissaan, korttien avulla suomen kielikin tuntuu helpommalta.

Ruoka-apulaisena on vuorollaan kaksi lasta kahden päivän ajan ja he kipaisevatkin keittiöön aikuisen kanssa. Apulaisen olo on kyllä kiva homma! Siellä he auttavat laittamaan maidot ja margariinit kärryyn sekä tuovat kärryn Viiksimonneihin. Apulainen kertoo myös muille lapsille että mitä on ruokana, sitten vielä lasien jako! ”Kiitos avusta, voit mennä omalle paikalle.”

Voileipiä harjoitellaan voitelemaan ihan itse ja joku ”isommista” lapsista saa kaataa maidot laseihin..

Masut ovat täynnä, on aika päivälevon. Joten ei muuta kuin päällysvaatteita hieman pois ja wc:n kautta pötköttelemään omaan sänkyyn. ”Muista ottaa unilelusi mukaan, sekin haluaa jo nukkumaan.”

Tänään päiväunisaduksi luetaan krokotiili Genasta ja hänen ystävästään. Osa lapsista nukahtaa melko pian, toiset osaavat levätä ja rentoutua hiljaa. Lepo on joka lapselle tarpeen kun päivä kuluu ison ryhmän keskellä, välillä hälinässäkin ja touhuten sekä leikkien.

Yhden aikoihin saavat nousta sängyistä ne lapset jotka eivät nuku joko leikkimään rauhallisia leikkejä tai askartelemaan linnaa, joka liittyy meidän prinssit, prinsessat ja ritarit -teema viikkoihin.

5-vuotias Tero leikkaa kieli keskellä suuta pieniä ikkunoita torniinsa, HYVÄ TULEE!

Nukkuvatkin lapset heräilevät pikkuhiljaa ja joka puolelta kuuluu taas lasten iloista ja ajoittain äänekestäkin leikkiä. Alkaa ollakin välipalan aika, joten apulaiset hommiin!

Kärryä kuljettaessa muistetaan pysähtyä jättämään osa myös Delfiinien ryhmäläisille.

Apulaiset saavatkin toimia tarjoilijoina tänään ja kuljettaa jokaiselle kiisselikupin.

Osa lapsista muistaa sanoa kiitos- ja osa taas muistaa muistuttaa muita samaan kohteliaisuuteen.

Nyt on aika lähteä ulkoleikkien pariin ja ulkona ”lasten sisäinen kello” tuntee kyllä milloin pitäisi äidin tai isän tulla hakemaan, sitä varmistellaan vielä aikuisilta mutta juurihan äiti sieltä portista jo tuleeekin.

Päivä alkaa olla ”pulkassa

Esiopetuksessa ollaan matkalla kouluun.

Violan esiopetusryhmän kanssa pohdittiin mitä tarkoittaa kun ollaan matkalla kouluun. Lasten yhteisen keskustelun pohjalta muodostui seuraava ajatus, joka tieteellisesti varmaan tarkoittaisi elinikäistä oppimista.

”Joo, me ollaan lähdössä yhteiselle reissulle semmoselle eskarimatalle kokonaiseksi vuodeksi.

Nii-in, sitte me lähetäänki koulumatkalle... ja sit lukio...

ja sit yliopisto ja sit työmatkalle..

niin ja sit vielä semmoselle eläkematkalle kans sitku me ollaan vanhoja”.

Päiväkotimme esiopetus perustuu Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelmaan, joka on päivitetty 31.01.2005. Joka vuosi teemme esiopetuksen toimintasuunnitelman. Esiopetus on luonteva jatkumo lapsen varhaiskasvatuksessa ennen koulua. 4 tunnin maksutonta esiopetusta annetaan Violassa päivittäin klo:9-13.

Esiopetuksen tavoitteet laaditaan yhteistyössä lasten ja perheiden kanssa. Leops eli Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma tehdään syksyllä yhdessä esiopetuksesta vastaavan opettajan, lapsen ja vanhempien kanssa. Leops arvioidaan keväällä ja lähetetään vanhempien luvalla lapsen tulevaan kouluun. Keskustelun yhteydessä sovitaan vakaumukseen liittyvistä asioista.

Lapsen omia ajatuksia oppimisesta ja eskarivuoden toiveista kerätään haastattelemalla ja havainnoimalla lapsia ja vertaisryhmää. Keväällä ennen Leops-keskustelua tehdään hymynaama itsearviointi jokaisen lapsen kanssa. Siinä arvioidaan yhdessä mikä on sujunut hyvin ja missä on parannettavaa.

Arviointi kohdistuu niihin asioihin, joita esiopetuksessa pidetään tärkeänä:

- omista tavaroista ja itsestä huolehtiminen
- hyvät tavat ja toistemme huomiointi sekä ympäristön siisteydestä huolehtiminen
- leikkeihin ja tekemiseen sitoutuminen.
- vuoropuhelu/kuuntelu – viittaaminen,

- huumori ja leikinlasku.
- erilaisten ratkaisutapojen omaksuminen kädentaitojen vahvistaminen
- uteliaisuuden herättäminen ja ihmettely.
- oppimista leikkimällä, tutkimalla ja kokeilemalla.
- on lupa harjoitella, ei tarvitse osata.
- omiin kykyihin luottaminen; uskaltaa kysyä ja olla erimieltä

Viime vuosina on Violassa käytetty esiopetuksessa kirjaa lisämateriaalina. Siinä on äidinkielen, matematiikan ja luonnontiedon tehtäviä esiopetukseen. Kirjaa täytetään noin kerran viikossa teemojen mukaan (ei sivujärjestyksessä). Kirja ei ole itsetarkoitus vaan yksi oppimaan oppimisen väline muiden joukossa. Kynä-paperitehtävät ovat vain pieni osa toimintaa.

Tärkein tavoite lapselle esiopetuksessa on, että hän saa oivalluksen; minä opin kun harjoittelen, oli kysymys sitten vaikkapa itsenäisestä WC:ssä käynnistä tai saksilla leikkaamisesta tai kuperkeikan tekemisestä.

Violan yhteistyökumppanina on Vallilan koulu. Syksyllä ja tammikuussa kokoontuvat alueen esi- ja alkuopettajat suunnittelemaan tulevaa lukukautta. Arviointi tehdään huhti - toukokuussa. Yhteistyö on säännöllistä ja monipuolista. Syksyllä pajapäivät ovat esikoululaisten kohokohta kun saa olla kaksi koulupäivää oikeassa koulussa, olla tunnilla, välkällä ja ruokailemassa. Pajapäivinä eskarit ja koululaiset työskentelevät yhdessä erilaisissa opiskelijoiden suunnittelemissa kuvataide- ja liikuntapajoissa. Lisäksi lukuvuoteen kuuluu vierailuja luokassa oppitunneilla, jotakin toiminnallista yhteistä suunniteltua tekemistä ja musiikkihetkiä sekä teatteria. Vallilan alueella on oma esi- ja alkuopetuksen yhteistoimintasuunnitelma (ks.liite).

Toimintakauden alkaessa kartoitetaan uusien esikoululaisten oppilashuollolliset tarpeet esiopettajan, päiväkodin johtajan ja erityislastentarhanopettajien kanssa.

Kallio-Alppiharju–Pasilan ja Vallila–Vanhakaupungin päivähoitoalueen oppilashuoltoryhmä on moniammatillinen asiantuntijaryhmä, joka kokoontuu pari kertaa vuodessa. Ryhmän tarkoituksena on koordinoita ja kehittää alueellista oppilashuoltotyötä, edistää osaltaan oppimisympäristön terveellisyyttä, ja turvallisuutta sekä etsiä alueellisia ratkaisuja tukea tarvitsevien lasten auttamiseksi.

Vallilan päiväkotien (Kotikallo, Runo, Viola ja Pääskylä) perinteeseen kuuluu yhteinen alueen esikoululaisten retki Seurasaaressa tai muuhun vastaavaan kohteeseen. Näin alueen koulutulokkaille järjestyy yhteinen kohtaaminen ennen kuin koulu alkaa.

Lasten toiveita mitä haluaisin eskarissa oppia

- *piirtämistä, leikkiä, kiipeillä puuhun ja lukemaan opetella*
- *oppia aakkoset*
- *olympialaisiin kilpailemaan, stadionin torniin, jalkapalloilua*
- *että ois hauskaa*
- *mennä pajaan*
- *eskaritehtäviä*
- *uimakoulua,*
- *tekemään ruokaa*
- *hyviä käytöstapoja ja ”kilttejä sanoja”*
- *kuorimaan perunat ja sitomaan kengännauhat*
- *olisi kavereita*
- *tehdä koruja yhdessä*
- *pelata tietokonepelejä*

Kevätjuhlassa esiopetuksesta annetaan osallistumistodistus ja eskarilaiset kukitetaan. Osallistumistodistus on joka vuosi Violassa erilainen A4 kokoinen todistus, jossa kuvaillaan esiopetusvuotta, yleensä valokuva ja lapsen haastattelu siitä mikä hänestä tulee isona.

Seuraavassa kertomus esikoululaisen päivästä Violassa. Siitä kuinka kuinka lapset oppivat spontaanisti omista kokemuksistaan nähden. Oppiminen syventyy kun aikuinen tuo siihen tietoisesti rikastuttavia elementtejä, jotka eskareiden kohdalla voivat liittyä eri sisältöalueiden tiedostamisen lisäämiseen lapselle ominaisin oppimisen tavoin: leikkimällä, liikkumalla, taiteilemalla, kokemalla ja tutkimalla.

Esiopetuksen tarkoituksena on tukea lapsen siirtymistä päiväkodista kouluun. Esiopetus tulee puoli tiehen vastaan ja madaltaa kouluun meno kynnystä.

Pekan pakkaspäivä Delfiineissä

Pekka tulee aamulla klo: 6.30 päiväkotiin ja on hetken keittäjä Pirjon kanssa auttamassa pyykkien laitossa. Pekkaa vielä väsyttää; hän saa köllötellä kahvihuoneen sohvalla keittiön vieressä. ja heräillä päivään, kun Pirjo laittaa maitokuorman tuotteita jääkaappiin.

Seitsemältä tulee Muikkujen aikuinen Leena ja lisää lapsia. Pekka on kavereidensa kanssa aamupalaan asti Muikku-ryhmässä leikkimässä, pelailemassa ja lukemassa.

Kahdeksalta alkaa aamupala ja sen Pekka menee syömään Viiksimonni-ryhmään toisten Delfiinien kanssa. "Aamiaiseksi on mannavelliä, sämpylää, kurkkua ja mehukeittoa, joka on tehty mansikoista"; kertoo Arja. Aikuinen jakaa kaikille aamiaisen, mutta Pekka hakiessaan sitä käreystä saa päättää itse kuinka paljon haluaa. Kaikkea maistellaan.

Aamiaiselta Pekka menee pukemaan, koska Delfiinien ulkoilu on porrastettu kahden muun ryhmän kanssa. Yleensä mennään pihalle tutkimaan tai leikkimään, mutta tänään on luistelua.

Ihanaa, kun on luistelukenttä vieressä, niin päästään usein luistelemaan. Luistimet on hiukan hankala saada jalkaan, mutta vaikeissa kohdissa Minna, Anne ja Krisse auttavat Pekkaa ja muita lapsia esim. nauhojen kiristämisessä ja kypärän remmien lyhentämisessä.

Ensin luistellaan niin kuin halutaan ja sitten leikitään yhdessä erilaisia hippaleikkejä. Yhtään ei haittaa vaikka kaatuu, koska kaikki harjoittele vielä ja kypärä on kaikilla päässä. Anne ei meinaa saada Jussia kiinni ja sekös kaikkia naurattaa, nyt kun aikuinenkin kaatua kupsahtaa.

Samalla kentällä leikimme liikuntaleikkejä ja muuta mukavaa kesät talvet.

Aika kului joutuisasti melkein kymmeneen asti. Sitten muutama lapsi kerrallaan jokainen riisuu luistimensa itse. Koska Pekka on jo 6-vuotias, Pekka voi lähteä kävellen päiväkotiin, joka näkyy puiston reunassa. Sisällä päiväkodissa aikuinen on vastassa Pekkaa. Pekka huolehtii omat vaatteensa

naulakkoon ja märät vaatteet kuivumaan. Ennen kuin Pekka menee aamupiiriin, hän laittaa tossut jalkaan ja pesee kädet huolellisesti.

Aamupiirissä Pekalla on oma paikka. Odotellessa Pekka ottaa Hugo-peikon labyrintti-kirjan ja "lueskelee" sitä. Kun koko ryhmä aamupiirissä; katsotaan ketä on tullut tänään päiväkotiin. Maija on sairaana ja Amirilla on vapaapäivä.

Kun otetaan luku, niin Pekka huomaa, että paikalla on 13 lasta ja hän viittaa kertoakseen sen muille. 15-2? Entä montako tyttöä on paikalla? Montako poikaa? Kumpia enemmän? Entä 5-klubilaisia? Entä eskareita? Valkotaululle kirjataan lukuja.

Tänään Pekka saa kertoa kuinka mones päivä on ja Ilmari viikonpäivän. He vaihtavat oikeat merkit kalenteriin. Koska on maanantai Delfiineissä valitaan kaksi apulaista viikoksi kerrallaan. Apulaistaulukosta huomataan yhdessä, että Siirillä ja Juusolla on yksi tarra vähemmän kuin muilla. Sitten Siiri ja Juuso ottavat nimilappunsa ja laittavat ne viikkotauluun.

Pekka viittaa ja pyytää puheenvuoroa. Hän kertoo: "Eilen mummi soitti Lapista, että siellä oli -38.5 C pakkasta". "Niinkö? Se kuulostaa tosi kylmältä" : ihmettelee ryhmän Minna. Muutkin ryhmän lapset ihmettelevät ja alkavat luetella erilaisia lukuja omista kotilämpömittareistaan jota ovat nähneet. Minna toteaa; "Selvitettäiskö paljonko täällä Helsingissä on lämpömittarissa?" Viiksimonneissa on Violan mittari ja tarvitaan pari lasta, jotka pakkasen määrän mittarista selvittäisi.

Eskarit Mohamed ja Tiina lähtevät kynän ja paperilapun kanssa sitä selvittämään.

Selvisi että -10.4 astetta Helsingin Hermannissa pakkasta. Onko enemmän vai vähemmän kuin Lapissa? Entä onkohan Violassa jotain muuta paikkaa missä vois olla pakkasta? Pekka hihkaisee, että Pirjon pakastimessa tietty, mä näin sen aamulla. Jälleen valitaan kaksi asiaa keittiöstä selvittämään paperin ja kynän kanssa. -20 astetta oli paperille peilikuvana kirjaantunut 5klubilaisella ja eskarilla.

Nyt vertaillaan missä eniten vähiten missä keskiverran? Entä paljonko on 34 entä 20 entä 10 sitä vielä multilink palikoilla mitataan ja vertaillaan.

Mutta nyt onkin päivän suunniteltujen tehtävien aika. Eskareilla ällitälliä; Katto-kassinen k-kirjain ja Vitosklubilaisilla väritystehtäviä. Synttäreitä Pinjan vietetään sitten ennen lounasta; lauletaan, aarrearkkua avataan ja vielä viltissä seitsemän kertaa heitetään se on uus juttu tietää Pekka. Iltapäivällä tulee neuvolan terveydenhoitaja katsomaan mitä Violan lapsille kuuluu, sitten kun päiväsatu on luettu ja leikit jaettu.

Anne antaa yhdelle lapsista avaimen ja sanoo että eskarit voivat hakea omat kirjansa ja penaalinsa ja mennä jo kahvihuoneeseen ja avata oven. 5 klubilaiset saavat jäädä omaan ryhmätilaan värittämään Katto-Kassisen käsitekarttaa varten kuvia.

Tehtävät on tehty pienryhmissä ja synttärit on vietetty. Kello onkin kohta 11.15 on lounaan aika. Pekka ja Amina saavat laittaa päivälepopatjat ja tyynyt paikoilleen. Apulaiset Juuso ja Siiri lähtevät hakemaan ruokakärryä. Pirjon ohjauksella keittiössä he täyttävät sen ja toteavat, että ruokana on makaronilaatikka ja kasvislasagnea Mohamedille, Aminalle ja Tuijalle. Pekka on kahvihuoneruokailu-ryhmässä tämän kuukauden. Siellä ruokailee myös osa Viiksimonniin lapsista. Kahvihuoneessa harjoitellaan ruoan annostelua itse ja koko ruokailutapahtuman hallintaa.

Pekan ja seitsemän muun lapsen aloittaessa ruokailua, soljuu Juuson ja Siirin ohjaama kärry rauhallisesti Delfiinien ryhmätilaan. Kylläpä onkin nälkä luistelun jälkeen. Apulaiset kertovat mitä tänään syödään ja sitten jakavat maidot ja leivät pöytiin. Jokainen hakee vuorollaan aterian kärrystä; paljon vai vähän kysyy aikuinen – sopiva annos määritellään yhdessä. Ketsupilla saa tänään valita 0-12 välillä olevan numerokuvion makaronin päälle. Lounas on syöty on aika päivälevon. Vielä ennen päiväsadun alkamista apulaiset vievät ruokakärryn keittiöön ja kiittävät ruoasta sekä vaihtavat ajatuksen pari sylkyssä Pirjon.

Pekka tulee kahvihuoneesta päivälepopatjalle ja silmäilee hetken Aku Ankkaa. Kaikki kolmesta Delfiini-ryhmän lasta köllöttelee patjoillaan – pari lasta kaipaa vielä peittoa ja toukkakäärö-peittelyä. 5,4,3,2,1,0 laskee aikuinen ja hiljaisuus laskeutuu... satu voi alkaa; ”Katto-Kassinen ja pullakuume...” Huoneessa leijailee raukea tunnelma – jota kuta tirsuttaa ja taitaa naurahtaa aikuinenkin kun Katto-Kassinen kujeet parhaimmillaan ovat... keskittyntä kuuntelua ja pötköttelyä n.12.40 saakka.

Sitten patjat ja tyynyt paikoilleen vie kukin vuorollaan. Tänään ei kukaan nukahtanut toteaa Pekka vaik mua kyl väsytti, kun tänään oli se aikainen aamu. Delfiinit kerääntyvät matolle lähelle aikuista juttelemaan luetusta tarinasta ja katsomaan siihen liittyvät kuvat. Kun kuvat on katsottu. Pekka viittaa ja pari muutakin kaveria onko tietokone-päivä? Jaetaan pareittain haluaville tietokone-vuorot. Sovitaan leikit; kuka hiekkaleikkiin, askartelua, bleidausta, legoilla leikkimistä, pääseeks Muikkuja hoitaan?

Kello onkin kohta jo puoli kolme ja Viiksimonnit sieltä tuovat kärryä. Leikkien siivous suit –saits sukkelaan tavarat omille paikoilleen. Pekka ehdottaa saako tänään olla ystävänpaikoilla eli istua missä pöydässä vaan. Joo, kyllä käy sanoo Minna.

Tervetuloa Delfiinien ravintolaan; tänään on pöytiin tarjoilu kahden vapaaehtoisen avustuksella.

Vielä ennen uloslähtöä toteamme säätiedotuksen ja mitä vaatteita päälle. Pukeminen sujuu joutuisasti ja kohta jo koko ryhmä odottamassa oman oven rampilla. Pihalle saa lähteä vasta kun aikuinen on valmis tietää Pekka opastaa Viiksimonneissa varahoidossa olevaa Miljaa ja Annia. Pihalla jatkuvat pojilla leikit lumessa jättipalloja pyöritellen.

Pekan hakeekin tänään Roopen äiti. Kiva päästä kylään parhaan kamun luokse. Jatketaanks sitä mangneettiauto leikkiä teillä. Onks sul muuten tänään tietsikkapäivä kuuluu Pekan kysymys Roopelta, kun he portista Violan poistuvat viereiseen Roopen kotitaloon.

4) TURVALLISUUS

Vanhemman ajatuksia:

- *Toivon, että päivän aikana lapseni tietää, että aikuisella on aikaa ja halua kuunnella hänen asiansa ja että hänellä on turvallinen ja hyvä olo.*
- *Päiväkodin henkilökunta tulee vastaan aamulla ja iltapäivällä kertoo päivän tapahtumista*
- *Ettei tule kiusatuksi ja riidat selvitetään heti*
- *Ulkoilu olisi turvallista, riittävästi valvovia silmiä, turvallisia leluja ja välineitä turvallinen aita ja portit*

Päiväkodilla on laadittuna turvallisuussuunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti. Ajan tasalla oleva turvallisuussuunnitelma on kahvihuoneessa kaikkien luettavissa. Lisäksi harjoitellaan turvallisuusasioita arjessa sekä lasten kanssa että henkilökunnan kesken. Tärkeätä on henkilökunnan riskien hallinta kyky ja tilannetietoisuus. Tehdään yhteistyötä poliisin ja palokunnan kanssa – pyydetään heitä vierailulle päiväkotiin.

Päiväkoti Viola sijaitsee turvallisella alueella liikenteen suhteen.

Lapsille opetetaan liikenteessä liikkumista mm. retkillä ja esikoululaisille liikennepuistossa, jossa joka vuosi on mahdollisuus saada opetusta liikenteessä liikkumiseen.

Retkillä turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota ja varataan riittävästi aikuisia mukaan Helsingin vilinään. Heijastinliivit ovat osa näkyvää turvallisuutta, kun päiväkodin ulkopuolella liikutaan.

Selkeät rakenteet luovat turvallisuutta, kuten suunniteltu säännöllinen päivärytmi, joka on näkyvillä eteisissä ilmoitustauluilla. Päivittäin toistuvat asiat, kuten ruokailu, lepo ja ulkoilu, ovat tärkeitä seikkoja turvallisuuden tunteen syntymisessä alle kouluikäiselle lapselle. Myös yhteiset selkeät säännöt sisällä ja ulkona luovat turvallisuutta.

Kiireetön ilmapiiri, jossa lapsi voi luottaa aikuisen hoivaan ja turvaan kaikissa tilanteissa on turvallisuuden edellytys. Aikuisen läsnäolo arjessa on turvallisuuden perusta.

Pienillä lapsilla ei ole vielä niin paljon kokemuksia ympäröivästä maailmasta, että hän pystyisi arvioimaan sitä turvallisuuden näkökulmasta. Aikuisen tehtävänä on suojella lasta. Lasta ei saa asettaa sellaisiin tilanteisiin, joissa hän ei pysty itse päättämään toiminnastaan. Turvallisuusasioista päättää aikuinen, jotka hän sitten selittää lapselle eri tavoin. Turvallinen / ei turvallinen määrittyy joskus kokemuksen kautta esim. kielen jääminen kiinni rautalapioon talvella. Turvallisuusasiat ovat koko päiväkodin teema aika ajoin – silloin yhteinen kokemus ja asioiden jakaminen aikaansaavat oppimista tärkeässä asiassa. Turvallisuuden ja riskien hallinta ovat tärkeitä perusturvallisuuden kannalta jokaisessa arkipäivässä – lapsella tulee olla turvallinen olo ensin ennen kuin hän uskaltaa heittäytyä päiväkodin toimintaan mukaan. Turvallisuus on sitä että välittää ihmisistä ja ympäristöstään.

Yhdessä sovitut pelisäännöt niillä ristiriidat RATKES

Leikki- työ ja ruokarauha on perussääntömme. Violaan on luotu joitakin sääntöjä ja sopimuksia, joilla taataan turvallisuus ja lapsille hyvä päiväkotipäivä. Sääntöjä ja sopimuksia tarkennetaan vuosittain yhdessä lasten ja perheiden kanssa. Lapsia on haastateltu mitä sääntöjä päiväkodissa tulee olla. Ja sieltä keskeisempänä nousi se, että ei saa kiusata ja aiheuttaa pahaa mieltä.

Ristiriitoihin sekä kiusaamiseen puututaan ja ne selvitetään loppuun asti kaikkia asianosaisia kuulemalla. Päiväkotijoukko Violan henkilökunta on saanut ratkaisukeskeistä =RATKES koulutusta, jolla ongelmatilanteisiin puututaan vastuuttamalla tekijöitä itseään ratkaisemaan tilanne. Tärkeätä on, että lapselle välittyy riitatilanteessa tunne, että hänestä välitetään vaikka hänen teko ei ollutkaan oikein. Vahvistetaan myönteistä käytöstä positiivisen puuttumisen keinoin.

Tämän päivän maailmassa on uhkia lapselle, joista aikuisen tulee valistamalla kertoa lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden. Saimme eräältä vanhemmalta hyvä ehdotuksen minkä voisi arvopuuhumme lisätä. Se olisi ”kuivunut oksa”, jossa lukee mitä lapselle ei saa tehdä.

Terveydelliset uhat kuten huumeruiskut ja epidemiat huomioidaan kaupungin yhteisten ohjeiden mukaisesti.

Päiväkoti Violassa kaikki tuntevat toisensa ja Violan lapset. Lasten ja perheiden keskinäistä yhteenkuuluvuuden tunnetta on edistänyt VINHAN toiminta sekä naapuruussuhteet.

Kun ammatillisuus ja avoimuus toteutuvat, toteutuu myös turvallisuus – niin psyykkinen kuin fyysinenkin. Luodaan turvallinen ilmapiiri olemalla läsnä, annetaan lasten tunteille tilaa ja autetaan lapsia tunnistamaan tunteitaan.

Hauskaa saa pitää, huutaakin saa, mutta toista ei saa vahingoittaa.

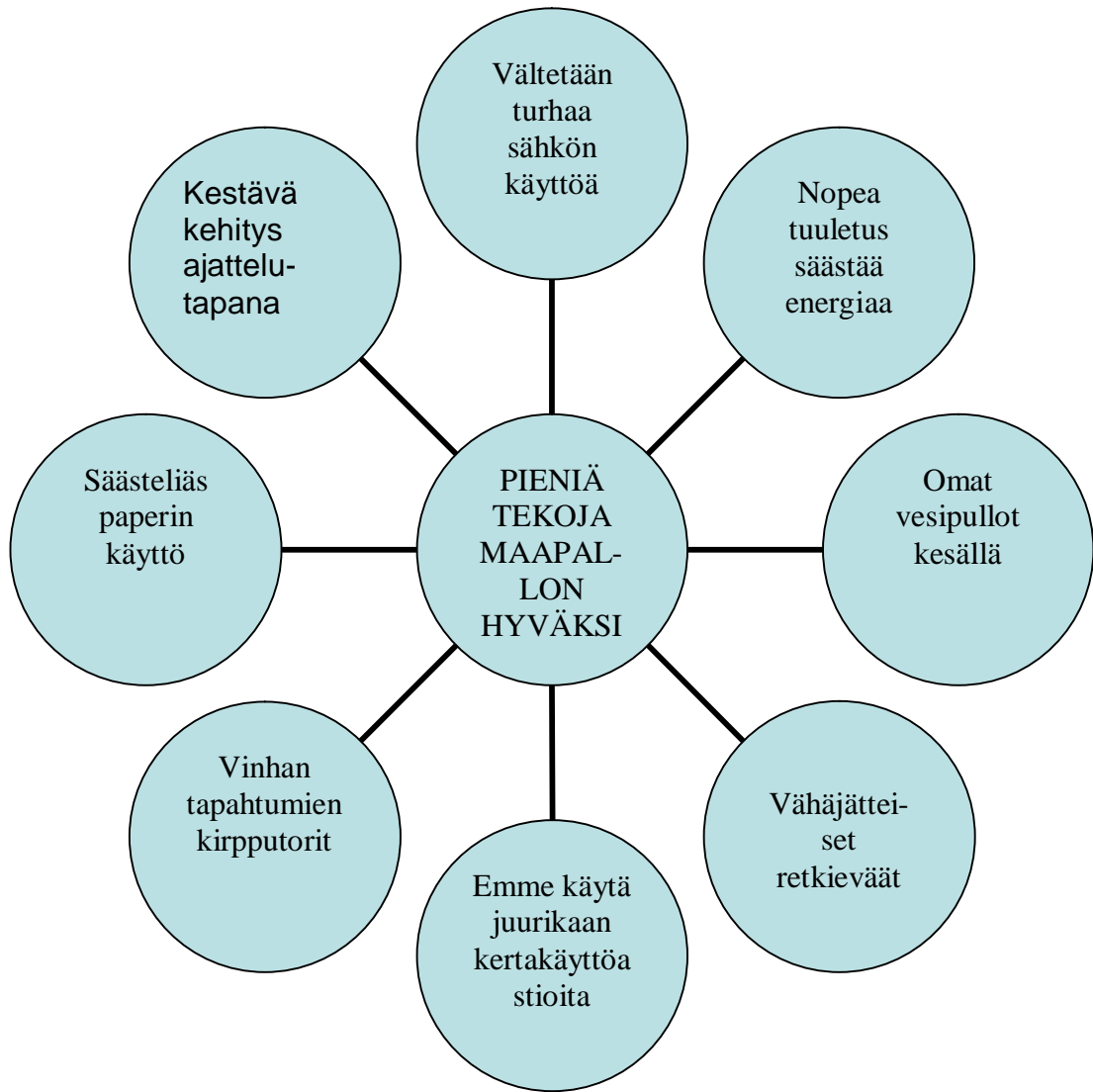
5. KESTÄVÄ KEHITYS

Päiväkodissa pienet eko-teot näkyvät arjessamme. Kerää roska päivässä parhaana kaksi on lentävä lause, joka on jäänyt mieliimme eko-teko teemasta.

Saamme paljon lahjoituksena ja haemme kierrätyskeskuksesta materiaaleja ja tavaroita. Esimerkiksi paperia, puutavaraa ja leluja, joita käytämme päivittäin säästeliäästi. Käymme yhdessä keskusteluita ympäristöstä huolehtimisesta. Arjessa lapset opettelevat kunnioittamaan luontoa antamalla puiden ja pensaiden kasvaa rauhassa.

Retkillä kaikilla on mukanaan kotoa tuodut juomapullot ja eväsrasiat, jotta emme jätä jälkeemme roskia. Harakan saarelle olemme tehneet retkiä lähes vuosittain.

Violassa kierrätämme jätteemme. Pari kertaa viikossa jotkut lapsista auttavat roskien viemisessä, jolloin he miettivät roskahuoneessa mikä kuuluu mihinkin ja miksi. Siinä samalla on mukava vaihtaa ajatuksia kierrätyksestä ylipäättäen. Ympäristön siisteydestä huolehtiminen säästää voimavaroja. Kun kestävä kehitys elämäntapaan oppii lapsena, niin se on luontevaa aikuisena. Tulevaisuudessa eko-teot ja kierrätys ovat haasteemme.

Päiväkoti Violan pieniä tekoja maapallon hyväksi kaavion muodossa

6. MATKA JATKUU

Arviointi ja osaamisen kehittäminen

Violassa jokaisella lapsella on oma kasvun kansio. Mappikokoisen kansion lapsi tuo kotoaan. Sen voi koristella mieleisellään tavalla ja kotona kansioon saa tehdä alkulehden ns. esittelyn omistajastaan esim. kuvia ja tarinoita ajalta ennen päivähoitoon tuloa. Kasvun kansio on päiväkotimuistojen aarreaitta; muistoja erilaisista lapsen kokemista asioista, tapahtumista, toiminnasta ja elämyksistä. Kasvun kansio kuvaa myös ajatusten, tunteiden, näkemysten ja taitojen kehittymistä ja etenemistä. Kasvun kansio edistää sillan rakentumista lapsen erilaisten kasvuympäristöjen välille, lapsen kodista päiväkotiin ja toisinpäin ja samalla se tukee myös vanhempien ja päiväkodin yhteistä kasvatuskumppanuutta. Vanhemmat saavat sitä kautta tietoa päiväkodin arkipuuhiista ja tutustuvat lapsen kiinnostuksen kohteisiin. Siellä on kuvia retkistä, syntymäpäiväjuhlista, tapahtumista leikeistä ja toimintavuoden kertomuksia. Kansioista löytyy mm. luettuihin satuihin tai kirjoihin liittyviä asioita, oivalluksia elämästä, lempilaulujen sanoja.

Lapsi esittelee mielellään tekemisiään ja kiinnostuksen kohteitaan toisille lapsille, perheelleen, ystävilleen ja vieraille. Ohjesääntönä onkin hyvä pitää mielessä, että kasvun kansiolla tulee olla merkitystä lapselle, se antaa myös mahdollisuuden yhteiseen hetkeen aikuisen kanssa, kun kansion tuotoksia tutkitaan ja lisätään.

Aikuisen tapa toimia varhaiskasvatuksessa on syytä ottaa arvioinnin keskiöön. Ovatko aikuiset mukana ihmettelemässä ja tutkimassa? Onko aikuisilla on utelias mieli ilmiöitä ja asioita kohtaan?

Yhdessä Violan väen kanssa olemme pohtineet mitä lapsen aito osallistaminen vaatii aikuiselta ja kuinka valmiita olemme lähtemään siihen prosessiin, jossa aikuisen tehtävä on avata omia lukkoja ja pohtia syvällisemmin onko lapsi todella oman toimintansa subjekti. Se vaatii meiltä tämän vasussa antamiemme lupauksen kriittistä tarkastelua. Toimimmeko niin kuin lupaamme?

Lisäksi meidän tulisi Violassa vielä perusteellisemmin miettiä mitä lapsen aito osallistaminen vaatii aikuiselta? Onko oppimisympäristömme osallistava? Miten huomioisimme paremmin eri-ikäiset lapset? Miten kuuntelemme, havainnoimme

”tuntosarvillamme” lapsia? Pitäisikö kirjaavaa dokumentointia kehittää? Vielä enemmän pitää olla ääneen puhumista omista havainnoistaan. Kuinka monella tapaa voi asian nähdä tai tulkita? Heittäytyä yhteiseen lapsen kanssa vielä rohkeammin – se avaa uusia polkuja ja valtateitä tällä VASU-matkalla.

Varhaiskasvatussuunnitelmamme tarkoituksena on kertoa yhdessä sovituista käytännöistä. Suunnitelma tarkistetaan vuosittain – vasumme on työkalumme.

Vasu-matkamme sightseeing-osuus on kestänyt kolme vuotta ja nyt alkaa syventävä seikkailu. Kiitokset lapsille, vanhemmille Kotikallion opponointipäiväkodille, päiväkotipiirille ja kaikille tähän saakka mukana olleille.

Hyvä lukija anna palautetta ja ihmettele – se auttaa meitä kehittymään.

LIITTEET

Esiopetuksen toimintasuunnitelma

Yhteistoimintasuunnitelma Vallilan koulun kanssa

Linkit ja kirjavinkit

LIITE ESI- JA ALKUOPETUKSEN YHTEISTOIMINTASUUNNITELMA

1. KOULU JA YHTEISTYÖPÄIVÄKODIT	<u>0</u>
1.1. VALLILAN ALA-ASTE.....	<u>0</u>
1.2. PÄIVÄKOTI KOTIKALLIO	<u>0</u>
1.3. PÄIVÄKOTI PÄÄSKYLÄ.....	<u>0</u>
1.4. PÄIVÄKOTI RUNO	<u>1</u>
1.5. PÄIVÄKOTI VIOLA	<u>1</u>
2. ALUEEN KUVAUS	<u>1</u>
	—
3. YHTEISTYÖ	<u>2</u>
3.1. ARVOT	<u>2</u>
3.2. TOIMINTA-AJATUS	<u>3</u>
3.3. TAVOITTEET.....	<u>3</u>
3.4. OPPIMISKÄSITYS.....	<u>3</u>
3.5. OPPIMISYMPÄRISTÖ	<u>3</u>
3.6. TYÖTAVAT	<u>4</u>
4. JATKUVUUS ESIOPETUKSESTA PERUSOPETUKSEEN.....	<u>4</u>
4.1. SUOMENKIELISTEN PERUSKOULUJEN OPPILAAKSIOTON YHTEISET TOISSIJAISET VALINTAPERUSTEET	<u>4</u>
4.2. PALAUTTEEN JA TIEDONVAIHDON TOTEUTUMINEN LUKUVUODEN AIKANA	<u>4</u>
5. LEOPSIIN SIIRTYMISEN PERIAATTEET ALUEELLA.....	<u>4</u>
	—
6. KOULUN JA PÄIVÄKOTIEN YHTEISTYÖN TOIMINTAMUODOT JA SISÄLLÖT.....	<u>5</u>
	—
7. TOIMINTAKALENTERI, TEEMAT JA PROJEKTIT.....	<u>5</u>
	—
8. YHTEISTYÖN SEURANTA JA ARVIOINTI.....	<u>5</u>
	—
9. YHTEYSTIEDOT.....	<u>6</u>

1. Koulu ja yhteistyöpäiväkodit

Vallilan alueella toimii yksi koulu, Vallilan ala-aste, ja neljä päiväkotia, Kotikallio, Pääskylä, Runo ja Viola.

1.1. Vallilan ala-aste

Vallilan ala-asteen koulussa on luokka-asteet 1-6. Koululla on yksi sivukoulu, Hermannin sivukoulu, joka toimii samassa rakennuksessa päiväkotia Kotikallion kanssa. Vallilan ala-aste on aloittanut toimintansa vuonna 1902.

Koulun toiminta-ajatus on:

”Koulu on turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö, jossa tuetaan oppilaan elämisen ja oppimisen iloa sekä kannustetaan oppilasta jatkuvaan itsensä kehittämiseen. Tätä työtä koulu tekee vuorovaikutuksessa kotien kanssa.”

Koulun arvot ovat turvallisuus, oppimisen ja elämisen ilo, jatkuva oppiminen, toisten kunnioittaminen, yhteinen kasvatustuu ja yhteisöllisyys.

Koulun painotuksena on taide- ja taitoaineet. Kasvatuksellisenä painotuksena on hyvät tavat ja toisten huomioonottaminen.

1.2. Päiväkoti Kotikallio

Päiväkoti Kotikallion on perustettu vuonna 1903.

Toiminta-ajatuksemme on:

Painotamme esiopetustoiminnassa yhteistyötä vanhempien kanssa ja tavoitteemme on omatoiminen ja oppimishaluinen koululainen sekä lapseensa luottava ja kannustava vanhempi.

Työskentelemme yhteistoiminnallisesti eheytyneen opetussuunnitelman mukaan sekä pienryhmissä että yksilöohjauksessa. Tärkeinä pidämme rohkeutta ilmaista itseään, vuorovaikutustaitoja ja vastuunottamista omista tekemisistä sekä tehtävien loppuun saattamista.

Uteliias oppija on rohkea ratkaisija ja hyvä kaveri.

1.3. Päiväkoti Pääskylä

Päiväkoti Pääskylä on perustettu v.1913 ja toimii nyt Hämeentiellä samassa rakennuksessa kuin Helenan vanhainkoti. Päiväkodin lapset on jaettu 2-3 ryhmään. Esiopetusikäiset toimivat osan päivästä omana pienryhmänään.

Päiväkoti Pääskylän toiminta-ajatus on:

Haluamme tarjota lapsille turvallista, yksilöllistä kasvua tukevaa päivähoitoa yhteistyössä perheiden kanssa. Pyrimme kasvattamaan lapsia oma-aloitteisuuteen, vastuuseen itsestä ja ympäristöstä tarjoten monipuolista ja lasten kehitystasoa vastaavaa toimintaa.

1.4. Päiväkoti Runo

Päiväkoti Runo sijaitsee Vallilan ala-asteen vieressä muodostaen kirjaston kanssa yhteisen korttelitalon. Keltaisen puuverhoillun rakennuskokonaisuuden on suunnitellut Juhani Leiviskä. Runo on aloittanut toimintansa vuonna 1991. Aluksi talossa toimi tavallisten lapsiryhmien lisäksi syvästi kehitysvammaisten lasten ryhmä. Sen loputtua on toiminnalle ollut edelleen leimallista lasten erilaisuuden ottaminen toiminnan lähtökohdaksi. Päiväkodissa on koko ajan ollut integroituna kehitysvammaisia lapsia, myös esiopetusryhmässä, jonka mukana he ovat osallistuneet esi- ja alkuopetuksen yhteistyöhön.

Runon toiminta-ajatus on:

Päiväkoti Runo tukee perheiden kasvatustyötä tarjoamalla alueen lapsille monipuolista ja kokemuksellista päivähoitoa. Me Runossa haluamme lisätä luontevaa kanssakäymistä erilaisten lasten ja myös aikuisten kesken. Tarjoamme kaikille lapsille, myös kehitysvammaisille lapsille, sellaisen oppimisympäristön, joka mahdollistaa luontevan vuorovaikutuksen toisten lasten kanssa.

1.5. Päiväkoti Viola

Päiväkoti Viola on kahden ryhmän päiväkotitoiminta Hermannissa. Viola tarjoaa hoitoa 1-6 -vuotiaalle lapsille.

Toimintamme perustana on ajatus lapsikeskeisyydestä. Tutustumme elämään ja sen ihmeisiin mielellämme projektityöskentelyn muodossa. Meille on tärkeää myös luonnossa liikkuminen ja lähiympäristössä seikkailu.

2. Alueen kuvaus

Kaupunginosa sijaitsi 1900-luvun alussa kaupungin liepeillä. Se oli matalaa, tiheästi rakennettua puutaloasutusta. Hermannilaisten lehmät laidunsivat Vallilassa, Itäisen Viertotien eli nykyisen Hämeentien toisella puolella. Keskustasta saattoi ajaa raitiovaunulla Sörnäisten Apteekin luo, mutta loppumatka Vallilaan piti kulkea epätasaista ja kiveämätöntä Viertotietä.

Nykyisin Vallila-Hermanni on kantakaupunki, jota halkovat isot ja vilkasliikenteiset kadut. Mäkelänkatu ja Sturenkatu jakavat Vallilan osiin. Puu-Vallilan saneerattiin 1980-luvulla ja yhtenäisenä säilynyt miljöö säästyi purkamiselta. Työväenasuntoalueiden yleisen luonteenpiirteen mukaisesti Vallilassa on paljon pieniä asuntoja. Hermannisiin on rakennettu 1990-luvulla kerrostaloja, joissa on isompia asuntoja.

Vallilassa on pieniä puistoja ja viheralueita. Liikenneyhteydet alueella eri suuntiin Helsinkiä ovat erittäin hyvät ja palvelut ovat lähellä. Alue tarjoaa mahdollisuuksia, mutta mm. työttömyys ja matala koulutustaso aiheuttavat erilaisia ongelmia ja syrjäytymistä.

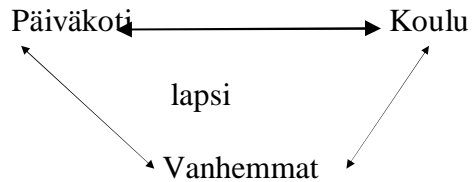
Opetustoimi jakaa positiivisen diskriminaation tukea, koska alueelta löytyy paljon tekijöitä, jotka lisäävät alueellista eriarvoisuutta. Vallilan ala-aste on saanut positiivisen diskriminaation tukea useampana vuonna.

Syrjäytymisen kehä voidaan katkaista ja sen vuoksi alueen verkottuminen on tärkeää. Moniammatillinen yhteistyö on ennaltaehkäisevää toimintaa. Se tukee lapsen yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä tukee koteja kasvatustehtävässään. Samalla alueen ammatillinen osaaminen paranee.

3. Yhteistyö

3.1. Arvot

AVOIN VUOROVAIKUTUS

- luonteva yhteydenpito päiväkodin, koulun ja vanhempien välillä
- luottamus

TURVALLISUUS

- tuttu ja turvallinen kasvuympäristö
- fyysinen ja psyykkinen loukkaamattomuus
- luonteva siirtyminen päiväkodista kouluun

TOISEN KUNNIOITTAMINEN

- toisten hyväksyminen
- hyvät tavat
- yhteiset säännöt

ELINIKÄINEN OPPIMINEN

- positiivinen ilmapiiri
- oppimisen ilo ja onnistumisen elämykset
- jatkuvuus
- rohkeus kohdata uudet haasteet

3.2. Toiminta-ajatus

Avoimella ja tiiviillä yhteistyöllä luodaan pohja joustavalle elinikäiselle oppimiselle, jossa lapsi ottaa vastuun omasta oppimisestaan ja osaa nauttia siitä. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyöllä luodaan kullekin lapselle turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö yhdessä kotien kanssa.

3.3. Tavoitteet

TAVOITTEET AIKUISTEN VÄLISELLE YHTEISTYÖLLE

- ylläpitää yhteistoimintaa lasten kanssa töitä tekevien aikuisten välillä
- lisätä ammatillista tietoisuutta ja yhteisymmärrystä
- lisätä henkilöstön välistä tiedonkulkua

TAVOITTEET LASTEN KANSSA TEHTÄVÄLLE YHTEISTYÖLLE

- vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa
- kehittää oppimaan oppimisen taitoja
- havaita ja ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia
- tarjota mahdollisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen
- tukea sosiaalisten taitojen kehittymistä
- tutustua kouluun
- tukea lapsen onnistunutta siirtymistä päiväkodista kouluun

3.4. Oppimiskäsitys

Oppiminen on aktiivinen, päämääräsuuntautunut ja usein ongelmaratkaisua sisältävä prosessi. Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa vertaisryhmän ja ympäristön kanssa. Tieto rakentuu aikaisempien kokemusten pohjalle.

Oppiminen tapahtuu leikkimällä, tutkimalla ja kokeilemalla.

3.5. Oppimisympäristö

Hyvä oppimisympäristö on viihtyisä ja turvallinen. Yhdessä esi- ja alkuopettajien sekä lasten kanssa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan toimintaa, joka tukee monipuolisesti lapsen kasvua ja oppimista. Se ohjaa lapsen uteliaisuutta, mielenkiintoa ja oppimismotivaatiota sekä aktivoi lasta monipuoliseen itsensä ilmaisuun ja luovaan ongelmanratkaisuun. Lapsen aktiivinen rooli korostuu oppimisen ohjaamisessa. Lapsi itse löytää ratkaisuja ja toimintamalleja, ja hän saa kokea oppimisen iloa. Oppimisympäristön tulee tukea myös lapsen terveyttä ja hyvinvointia.

Yhteistyössä hyödynnetään sekä päiväkotien että koulun tarjoamia mahdollisuuksia monipuoliseen työskentelyyn, leikkiin ja liikuntaan. Lisäksi Vallilan lähialueen tarjoamat liikuntapaikat, luonto, yritykset ja kulttuurilaitokset otetaan toiminnassa huomioon.

Keskeistä on opettajan ja lapsen välinen vuorovaikutus sekä lasten keskinäinen vuorovaikutus. Oppimisilmapiiriä sävyttää myönteisyys ja iloisuus. Vuorovaikutus lasten ja aikuisten välillä on avointa ja

rohkaisevaa. Yhdessä sovitut rajat ja säännöt luovat turvallisuutta. Toisten kunnioittaminen on toisten huomioonottamista ja hyvien tapojen noudattamista

3.6. Työtavat

Toiminta tapahtuu opettajien ohjauksessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Lapsen näkökulmasta toiminnan tulee olla haastavaa ja tarkoituksenmukaista.

Opettajat ohjaavat oppimista monipuolisten työtapojen avulla. Lasta innostetaan kokeilemaan ja tutkimaan elinympäristöönsä läheisesti liittyviä ilmiöitä ja tapahtumia sekä niistä saatuja kokemuksia. Käytettyjä työtapoja ovat mm. ongelmanratkaisu, asioiden tutkiminen ja havainnointi, tiedonhankinta, yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely, leikit, pelit, retket, opettajan ohjaama toiminta ja pajatoiminta. Toiminnassa otetaan huomioon lapsen tarve oppia leikin ja mielikuvituksen kautta. Draamallisessa työtavassa yhdistyvät eri taideaineet, lasten kokemukset ja tietoaines.

4. Jatkuvuus esiopetuksesta perusopetukseen

4.1. Suomenkielisten peruskoulujen oppilaaksioton yhteiset toissijaiset valintaperusteet

Jos koulussa on tilaa ensisijaisen ja toissijaisen yleisen periaatteen oppilaaksi otton jälkeen, noudatetaan Helsingin suomenkielisten peruskoulujen yhteisiä toissijaisia oppilaaksioton valintaperusteita seuraavassa järjestyksessä:

1. Sisarus; oppilaalla on sisarusia Vallilan ala-asteen koulussa
2. Jatkuvuus esiopetuksesta; Vallilan alueen päiväkotien esiopetuksessa olleet oppilaat, poikkeuksena starttiluokkien oppilaat
3. Terveys-, päivähoito-, maahanmuuttaja- tai lastensuojeluviranomaisen lausunto
4. Koulumatkaan liittyvät tekijät

4.2. Palautteen ja tiedonvaihdon toteutuminen lukuvuoden aikana

Lukuvuoden alussa päiväkotien ja koulun opettajat pitävät palaverin, jossa käsitellään ekaluokkalaisten koulutyön järjestämisen kannalta välttämättömiä asioita.

Oppilashuoltoryhmä tapaa alueelliset erityisopettajat kerran vuodessa ennen koulutulokkaiden ilmoittautumista. Tapaamisen tarkoitus on kartoittaa koulutulokkaiden erityistuen tarve. Oppilashuollon ja päiväkotien lastentarhanopettajien yhteinen kokous pidetään keväällä. Tällöin keskustellaan kouluun ilmoittautuneiden lasten koulutyön järjestämisestä.

5. LEOPSiin siirtymisen periaatteet alueella

LEOPS eli lapsen esiopetuksen suunnitelma on lapsen kasvua ja kasvatavoitteita kuvaava asiakirja.

Ennen Leopsin siirtymistä kouluun esiopetuksesta vastaava opettaja tarkistaa, että lomakkeessa on huoltajan allekirjoittamalupa suunnitelman siirtämisestä. Esiopetuksesta vastaava lastentarhanopettaja tai päiväkodin johtaja toimittaa lapsen esiopetuksen suunnitelmat kouluun tai tulevalle luokanopettajalle tai koulun rehtorille. Esiopetuksesta vastaava opettaja tai päiväkodin johtaja tekee kirjallisen koonnin lähetetyistä lomakkeista (tai kopio saatteesta). Koonti säilytetään päiväkodissa.

Alueellisesti sovitaan siirtämisen käytänteistä. Siirtämisessä tulee noudattaa salassapitovelvollisuuksia (esim. ei sähköpostilla). Suunnitelman siirtymisen ajankohdasta sovitaan tarkemmin alueella. Pääsääntönä on, että suunnitelma siirtyy kouluun viimeistään touko- tai kesäkuussa. Leopsit ovat luokanopettajan hallussa ensimmäisen luokan syksyn arviointikeskusteluun saakka, jolloin ne annetaan takaisin vanhemmille. Lisäksi sovitaan opettajien tapaamisista.

6. Koulun ja päiväkotien yhteistyön toimintamuodot ja sisällöt

Lukukausien alussa pidetään koulun ja päiväkotien yhteinen suunnittelukokous, jossa linjataan tulevan lukukauden toiminnan periaatteet ja aikataulut. Suunnittelu toteutetaan lukuvuoden aikana osittain parityönä ja osittain esi- ja alkuopetuksen henkilöstön yhteistyönä. Työparit sovitaan lukuvuoden ensimmäisessä yhteisessä kokouksessa. Rehtori ja päiväkotien johtajat osallistuvat yhteisiin kokouksiin mahdollisuuksien mukaan. Kokouksista kirjoitetaan muistio, joka toimitetaan kouluun ja kaikkiin päiväkoteihin.

Yhteistyön jatkuvaa arviointia suoritetaan lukuvuoden aikana. Toukokuussa pidetään koulun ja päiväkotien yhteinen arviointi ja suunnittelupäivä/-iltapäivä.

Oppilashuoltoryhmä tapaa alueelliset erityisopettajat kerran vuodessa ennen koulutulokkaiden ilmoittautumista. Tapaamisen tarkoitus on kartoittaa koulutulokkaiden erityistuen tarve. Oppilashuollon ja päiväkotien lastentarhanopettajien yhteinen kokous pidetään keväällä. Tällöin keskustellaan kouluun ilmoittautuneiden lasten koulutyön järjestämisestä.

Päiväkodeilla on viikoittainen liikuntavuoro koulun liikuntasalissa. Käytävissä oleva tuntimäärä vaihtelee vuosittain ja sovitaan erikseen lukuvuoden alussa.

Vuosittain toteutettavia yhteistoiminnan muotoja ovat mm. tutustumiskäynnit, eri oppiaineiden tunnit yhdessä koululaisten kanssa, pajapäivät, taiteiden ilta sekä erilaiset projektit ja tempaukset.

7. Toimintakalenteri, teemat ja projektit

Lukuvuoden ensimmäisessä suunnittelukokouksessa sovitaan mahdollisista yhteisistä teemoista ja projekteista. Myös lukuvuoden toimintakalenteri sovitaan silloin pääpiirteittäin.

8. Yhteistyön seuranta ja arviointi

Yhteistoiminnan seurannan ja arvioinnin tehtävänä on toiminnan laadun jatkuva kehittäminen. Seurannan ja arvioinnin kohteena ovat yhteistoiminnan tavoitteet, suunnittelu, toteutus, resurssit ja toimintatavat. Arviointitapoja ovat arviointikeskustelut, kyselyt ja havainnot. Syys- ja kevätlukukausien alussa järjestetään suunnittelukokoukset. Lukuvuoden loppupuolella järjestetään alueellinen arviointi- ja suunnittelupäivä. Arviointi- ja suunnittelukokouksiin osallistuvat lastentarhanopettajat ja alkuopettajat sekä päiväkotien johtajat ja rehtori mahdollisuuksien/tarpeen mukaan. Kokouksista tehdään muistiot, jotka lähetetään kaikille asianosaisille.

Toiminnan dokumentoinnilla tuetaan arviointia ja kehitetään toiminnan laatua. Dokumentoinnissa pyritään selkeyteen ja jatkuvuuteen. Dokumentteja ovat kirjalliset suunnitelmat, arviointipalautteet, tuotokset yms. Dokumentoinnissa hyödynnetään kirjallisen materiaalin lisäksi valokuvia, videokuvaa, digitaalisia kuvia, piirroksia ja lasten töitä.

Lukuvuosittain sovitaan mihin yhteistyön osa-alueisiin arviointi kohdistuu.

9. Yhteystiedot

Vallilan ala-aste puh. 310 82378 (opettajat)
Hämeentie 80 fax 310 82382
00550 Helsinki

Hermannin sivukoulu puh. 310 80362
Saarenkatu 4 fax 310 82265
00550 Helsinki

Päiväkoti Kotikallio puh. 310 42722
Saarenkatu 4 fax 310 42616
00550 Helsinki
pk.kotikallio@hel.fi

Päiväkoti Pääskylä puh. 310 42278
Hämeentie 55F fax 310 42716
00550 Helsinki
postios.: PL 58770, 00099 Helsingin kaupunki
pk.paaskyla@hel.fi

Päiväkoti Runo puh. 310 42717
Päijänteentie 3-5 fax 310 42718
00550 Helsinki
pk.runo@hel.fi

Päiväkoti Viola puh. 310 55637
Haukilahdenkuja 3 fax 310 55636
00550 Helsinki

LINKIT:

- www.hel.fi/sosv - sieltä pääsee mm. Violan omille nettisivuille
- varttua.stakes.fi - paljon tietoa varhaiskasvatuksesta ja linkkejä
- www.mll.fi
- www.lastenliikennekaupunki.fi

KIRJAVINKIT:

- Entäs jos – Laulava puu ja muita tarinoita teematyöskentelystä:
Hakkola - Virsu (TAMMI 2000)
- Yhteisö kasvattaa:
Haapamäki – Kaipio – Keskinen – Uusitalo - Kuokka (TAMMI 2000)
- Hiljaa hyvä tulee – Levon ja rauhan hetkiä lapsen ja aikuisen elämässä:
Jarasto – Lehtinen - Nepponen (LK-KIRJAT 2000)
- Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta –
Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen:
Kaskela-Kekkonen (STAKES 2006)
- Huoli puheeksi – Opas varhaisista dialogeista:
Eriksson - Arnkil (STAKES 2006)